CREG

Commissie voor de Regulering
van de Elektriciteit en het Gas

Rapport

(RA)2305/11
22 december 2022

Evolutie van de prijzen in december 2022 van de individuele producten op de kleinhandelsmarkt ten opzichte van de groothandelsprijzen

Artikel 23, § 2, tweede lid, 2° van de elektriciteitswet en artikel 15/14, § 2, tweede lid, 2° van de gaswet

Niet-vertrouwelijk

CREG - Nijverheidsstraat 26-38, 1040 Brussel, België
T +32 2 289 76 11 - www.creg.be

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE 2
INLEIDING 3
1. BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN IN december 2022 3
2. OVERZICHT VAN HET PRODUCTAANBOD 5
3. EVOLUTIE OP DE GROOTHANDELSMARKTEN OP BASIS VAN EEN AANTAL VAAK GEBRUIKTE INDEXERINGSPARAMETERS 10
4. EVOLUTIE OP DE KLEINHANDELSMARKT EN VAN DE PRIJZEN VAN INDIVIDUELE PRODUCTEN 12
4.1. Evolutie van het abonnement, de marge op de indexeringsparameter en de markup sinds begin 2021 12
4.1.1. Abonnement 12
4.1.2. Evolutie van het abonnement, de marge op de indexeringsparameter en de markup 13
4.1.2.1. Elektriciteit 14
4.1.2.2. Aardgas 24
4.2. De CREG stelt voor om voorschotten mee te laten evolueren met het prijsniveau op de groothandelsmarkt 36
5. CONCLUSIE 37

INLEIDING

Naar aanleiding van de begrotingsgesprekken heeft de regering een heel pakket aan beslissingen genomen in verband met energie. Eén van de beslissingen belangt de CREG aan en wordt in de begrotingsnotificatie van oktober 2021 als volgt omschreven:

> *"Gezien de volatiliteit van de markt en om het vertrouwen van alle consumenten te vrijwaren voeren we een verhoogd toezicht in en nemen we maatregelen om de transparantie te vergroten. Daartoe vraagt de regering de verhoogde waakzaamheid van de bevoegde instanties, waaronder bijvoorbeeld de CREG, de Economische Inspectie van de FOD Economie en de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA).*
>
> *Daartoe zal de CREG als aanvulling op haar wettelijke opdrachten de taak krijgen om maandelijks een rapport te publiceren over de evolutie van de prijzen van individuele producten op de kleinhandelsmarkt t.o.v. de groothandelsprijzen. Leveranciers zijn verplicht om de CREG daartoe alle nodige informatie ter beschikking te stellen."*

Dit rapport geeft een overzicht van het huidige aanbod op de elektriciteits- en aardgasmarkt en de evolutie van de energiecomponent van de individuele producten voor huishoudens. Het zal binnen de context en de pertinentie van de toegenomen volatiliteit van de energiemarkten worden opgemaakt en hoofdzakelijk bestaan uit volgende onderdelen:

- belangrijkste vaststellingen van de maand;
- overzicht van het productaanbod;
- evolutie op de groothandelsmarkten op basis van een aantal vaak gebruikte indexeringsparameters;
- evolutie op de kleinhandelsmarkt en van de prijzen van de individuele producten.

1. BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN IN DECEMBER 2022

Het prijsniveau in december 2022 ligt voor variabele producten op maandbasis lichtjes lager dan in de vorige maand november 2022. Producten op kwartaalbasis wijzigen niet. Het algemene prijsniveau blijft dus zeer hoog met als belangrijkste oorzaak de bijna structurele onzekerheid op de internationale energiemarkten. Voor het becijferde effect op de energieprijzen die de consument betaalt, verwijzen we naar onderstaande percentages. Het prijsniveau van de parameters situeert zich in december 2022 tussen € 180/MWh en € 500/MWh voor elektriciteit en tussen € 87/MWh en € 213/MWh voor aardgas. Deze evoluties kunnen we doorgaans ook vaststellen bij de variabele elektriciteits- en aardgasproducten op de kleinhandelsmarkt. Bij de individuele producten van een toenemend aantal leveranciers merken we sinds enige tijd dat andere elementen dan de loutere indexeringen van de prijsformules maandelijks aangepast worden zodat de evoluties op de groothandelsmarkten minder zichtbaar zijn in de evoluties van de prijzen voor de eindconsument. Bijgevolg zal de consument hier bij de keuze van een energieproduct meer rekening moeten mee houden.

Het vaste aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens is volledig stil gevallen (met uitzondering van een product bij TotalEnergies voor eigenaars van een elektrische wagen). Maand na maand zien klanten met een contract met vaste prijzen hun contract zijn einddatum bereiken, dus hoe meer tijd verstrijkt, hoe meer het aandeel van contracten met een vaste prijs afneemt zolang er geen nieuwe contracten met een vaste prijs meer op de markt worden aangeboden. Daar waar in het verleden het aandeel van de vaste contracten steeds schommelde tussen de 65 en de 70 %, zal dit tegen eind 2022

nog slecht een kleine 50 % bedragen en aan het einde van het eerste kwartaal 2023 verder teruglopen tot iets boven de 20 %.

Ten opzichte van november 2022 evolueren de energieprijzen voor het actieve aanbod in december 2022 gemiddeld als volgt:

- elektriciteit variabel: - 3 %
- elektriciteit vast: geen aanbod
- aardgas variabel: - 6 %
- aardgas vast: geen aanbod
- algemene tendens prijsevoluties:
    - maandelijks geïndexeerde spot producten
        - elektriciteit: ↘
        - aardgas: ↘
    - kwartaal geïndexeerde spot producten
        - elektriciteit: =
        - aardgas: =
    - maandelijks geïndexeerde forward producten
        - elektriciteit: ↘
        - aardgas: ↘
    - kwartaal geïndexeerde forward producten
        - elektriciteit: =
        - aardgas: =
    - vaste producten:
        - elektriciteit: geen aanbod
        - aardgas: geen aanbod

Het actief aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens ligt op een historisch laag niveau. Eind 2021 en begin 2022 verdween een aantal leveranciers door falingen of overnames. In de loop van 2022 stopten bijkomend een aantal leveranciers met het aanbieden van producten voor nieuwe klanten. Wetende dat sinds oktober 2022 ook het aanbod aan producten met vaste prijzen voor huishoudens volledig is stilgevallen, resulteert dit in een sterk teruggelopen aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens. Voor Vlaanderen en Wallonië betekent dit in de betrokken periode een daling van het aantal leveranciers met een actief aanbod van maar liefst 40 %. In Brussel is de situatie zo mogelijks nog problematischer waar nog slechts 2 leveranciers een actief aanbod hebben.

Bij de individuele producten van een toenemend aantal leveranciers merken we sinds begin 2021 en zeker in de loop van 2022 dat andere elementen (abonnement, marge op de indexeringsparameter of coëfficiënt, markup) dan de loutere indexeringen van de prijsformules maandelijks aangepast worden zodat de evoluties op de groothandelsmarkten minder zichtbaar zijn in de evoluties van de prijzen voor de eindconsument. Bijgevolg zal de consument hier bij de keuze van een energieproduct meer rekening moeten mee houden. De bedragen van de abonnementen bleven in het verleden vrij stabiel, ze schommelden de voorbije jaren gemiddeld tussen de € 35 en € 40 per jaar en per vector. De jongste twee jaren zien we zowel voor elektriciteit als voor aardgas een gemiddelde stijging met 25 %, wat voor een gezin toch al gauw € 25 excl. btw extra betekent op de jaarfactuur. Wat de stijging van de coëfficiënt bij

de indexeringsparameter en de markup betreft, betekent dit in de praktijk zowel voor elektriciteit als voor aardgas bij de betrokken producten dat de jaarfactuur voor een gemiddeld gezin met zo'n € 100 à € 150 is gestegen. Dit staat grotendeels los van het zeer hoge prijsniveau op de elektriciteits- en aardgasmarkt sinds 2021. Een aantal producten bij een leverancier springt bijzonder in het oog. Gedurende een aantal maanden is het niveau van de markups zo hoog dat het effect op de jaarfactuur voor een gemiddeld gezin voor elektriciteit tot boven de € 1.000 oploopt, voor aardgas loopt deze stijging op tot € 700. Om deze evoluties verder te kunnen analyseren en om te rechtvaardigen of ze uitsluitend te wijten zijn aan de stijgende kosten die gepaard gaan met hoge marktprijzen (stijgende balanceringskosten, shaping kosten, risico op niet betaling & ruimere afbetalingsplannen, prefinanciering van het sociaal tarief, stijgende inflatie, toename andere risico's...), voert de CREG een algemene bevraging bij alle leveranciers waarbij meer detail en toelichting bij de evoluties van voormelde elementen gevraagd wordt.

CREG stelt voor om voorschotten mee te laten evolueren met het prijsniveau op de groothandelsmarkt. Voor variabele producten, waarbij de prijzen per maand of per kwartaal wijzigen is de bepaling van een realistisch voorschot, zeker in tijden van volatiele prijzen die mede bepaald worden door onzekere externe factoren, een stuk complexer geworden. Het risico bestaat dat het initiële voorschot reeds na enkele maanden niet meer in lijn ligt met het prijsniveau en de evoluties op de energiemarkten. De CREG is dan ook voorstander om voor variabele producten met voorschotten te werken die periodiek (trimestrieel) automatisch aanpasbaar zijn, op basis van een aantal criteria. Dit kan er toe bijdragen dat de betaalde voorschotten beter rekening houden met de realiteit op de energiemarkten en mogelijks ook onaangename verrassingen bij de eindafrekening vermijden.

2. OVERZICHT VAN HET PRODUCTAANBOD

Onderstaande figuren (bron : analyse CREG) geven per regio het actief aanbod en de slapende versies van bestaande producten, een opsplitsing van dat aanbod naar producten met een vaste dan wel een variabele energieprijs en tot slot het aantal actieve leveranciers en de energieprijs van het goedkoopste versus het duurste aanbod in december 2022 weer.

Figuur 1. Overzicht aantal slapende en actieve producten

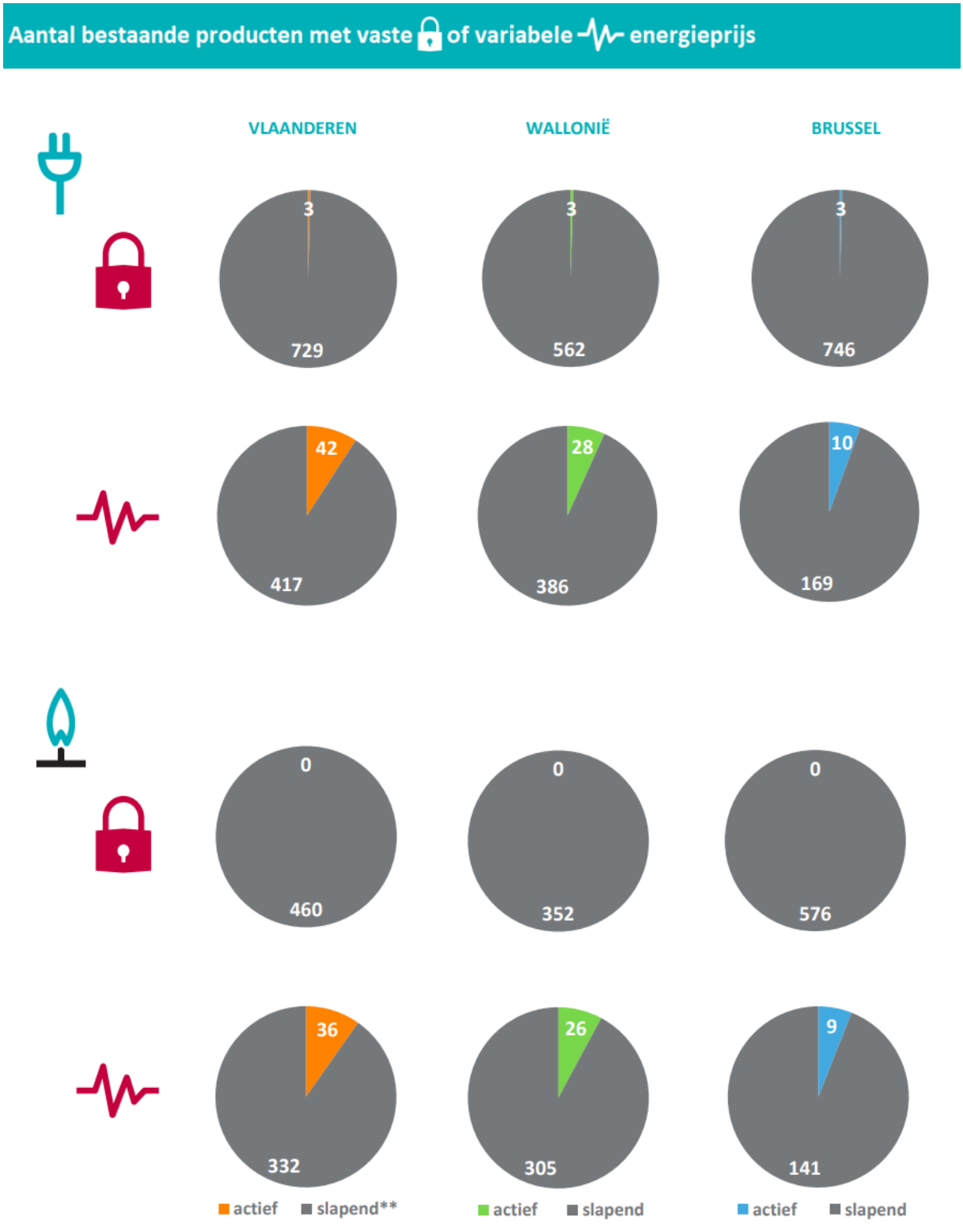

** slapende producten: verschijnen niet in de resultaten van de prijsvergelijkers, wel opgenomen in de CREG Scan

Figuur 2. Overzicht goedkoopste en duurste aanbod per regio en per type product

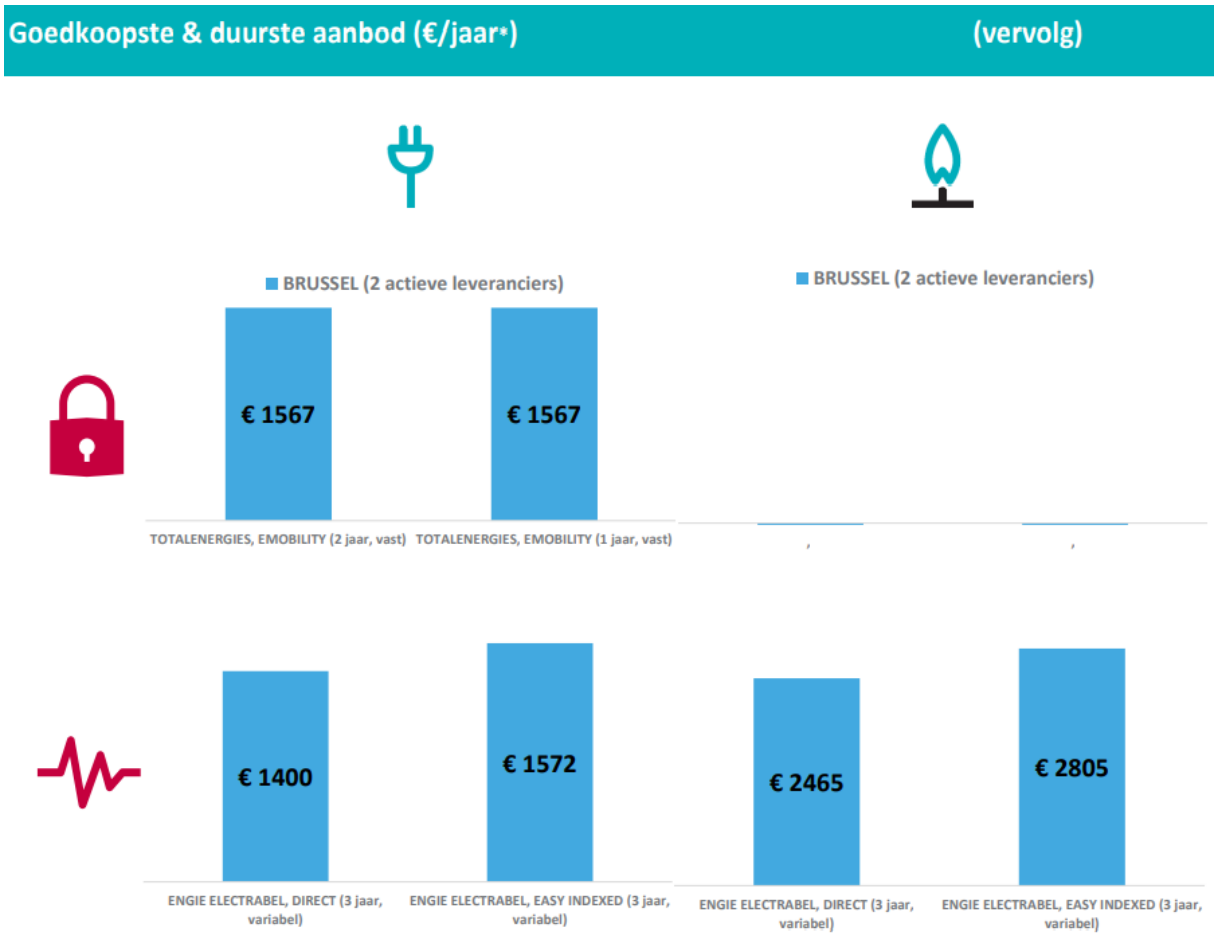

Ten opzichte van de vorige maand zien we dat het aanbod aan variabele producten zo goed als stabiel blijft. Het aanbod aan producten met vaste prijzen valt volledig stil, met uitzondering van TotalEnergies (voor zij die beschikken over een elektrische/hybride wagen).

Tot slot zien we in december 2022 (=m) volgende evoluties t.o.v. de vorige maand (=m-1) van het aandeel van de energiecomponent in de jaarfactuur van een huishouden:

Figuur 3. Aandeel energiecomponent in jaarfactuur

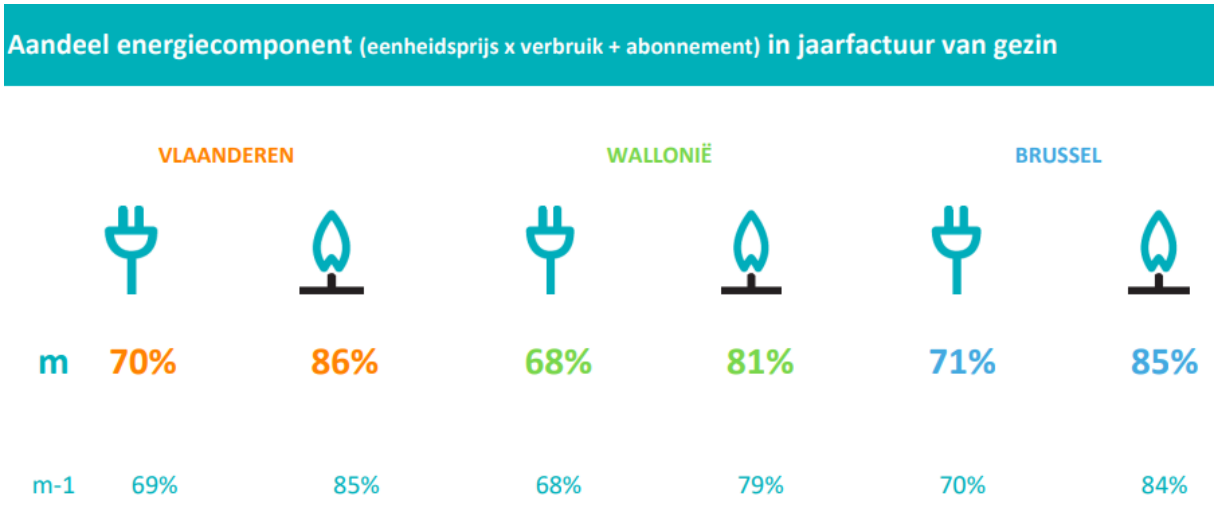

Actief aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens op een historisch laag niveau

Onderstaande figuur geeft een overzicht van welke leverancier in welke regio's actief producten aanbiedt aan huishoudens. Eind 2021 en begin 2022 verdween een aantal leveranciers door stopzettingen, falingen of overnames uit een of meerdere Belgische regio's. Voormelde leveranciers zijn op onderstaande figuur rood doorstreept. In de loop van 2022 stopten bijkomend een aantal leveranciers (blauw doorstreept) met het aanbieden van producten voor nieuwe klanten en beperkten ze zich tot het verlengen van de lopende contracten. Wetende dat sinds oktober 2022 ook het aanbod aan producten met vaste prijzen voor huishoudens volledig is stilgevallen, resulteert dit in een sterk teruggelopen aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens.

Zo is voor Vlaanderen het aantal leveranciers met een actief aanbod op een klein jaar tijd teruggelopen van 20 tot 12. Voor Wallonië bieden nog 8 van de 13 leveranciers producten aan. Voor beide regio's betekent dit in de betrokken periode een daling van het aantal leveranciers met een actief aanbod van maar liefst 40 %. In Brussel is de situatie zo mogelijks nog problematischer waar nog slechts 2 leveranciers een actief aanbod hebben. Tot slot zien we, naast het volledig stilvallen van het aanbod van vaste producten, ook bij een aantal leveranciers een afslanking van het aantal variabele producten dat wordt aangeboden.

Figuur 4. Overzicht aanbod leveranciers per regio

Bron : analyse CREG

3. EVOLUTIE OP DE GROOTHANDELSMARKTEN OP BASIS VAN EEN AANTAL VAAK GEBRUIKTE INDEXERINGSPARAMETERS

Onderstaande figuren geven voor elektriciteit en aardgas een aantal indexeringsprameters weer en hun evolutie in de voorbije 24 maanden. De waarden van de individuele parameters, uitgedrukt in €/MWh, zijn rechtstreeks gelinkt met de noteringen op de achterliggende groothandelsmarkten en geven dus een duidelijk beeld van de evolutie op deze groothandelsmarkten.

De waarden van deze parameters worden gebruikt in de indexeringsformules van de individuele producten met variabele prijzen en tonen ons ook de rechtstreekse link tussen de prijsevoluties op de retailmarkten en de groothandelsmarkten.

<u>Elektriciteit</u>

$Belpex_M$ *spot* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *day ahead Belpex baseload* prijzen van de maand van levering

$Belpex_Q$ *spot* parameter, geïndexeerd op kwartaal basis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *day ahead Belpex baseload* prijzen van het kwartaal van levering

$Endex_{101}$ *forward* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen *Belgian power baseload futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering

$Endex_{103}$ *forward* parameter, geïndexeerd op kwartaalbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen *Belgian power baseload futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering

Figuur 5. Evolutie frequent gebruikte Indexeringsparameters op basis van noteringen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit (€/MWh)

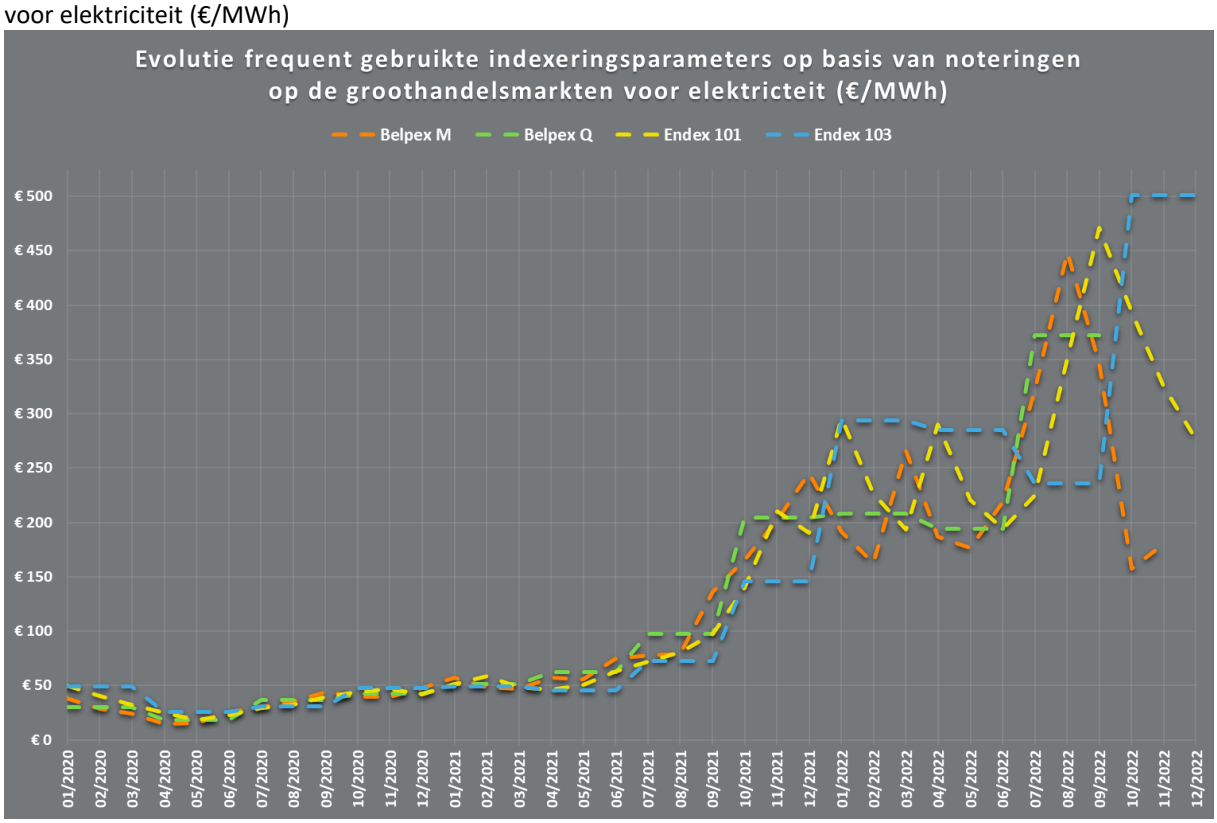

Bron : analyse CREG

Aardgas

$ZTPDA_{M\text{-}RLP}$ *spot* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *day ahead* ZTP prijzen van de maand van levering, RLP[1] geprofileerd

$TTFDA_{M\text{-}RLP}$ *spot* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *day ahead* TTF prijzen van de maand van levering, RLP geprofileerd

TTF_{101} *forward* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen TTF *Gas Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan de maand van levering

TTF_{103} *forward* parameter, geïndexeerd op kwartaalbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen TTF *Gas Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering

Figuur 6. Evolutie frequent gebruikte indexeringsparameters op basis van noteringen op de groothandelsmarkten voor aardgas (€/MWh)

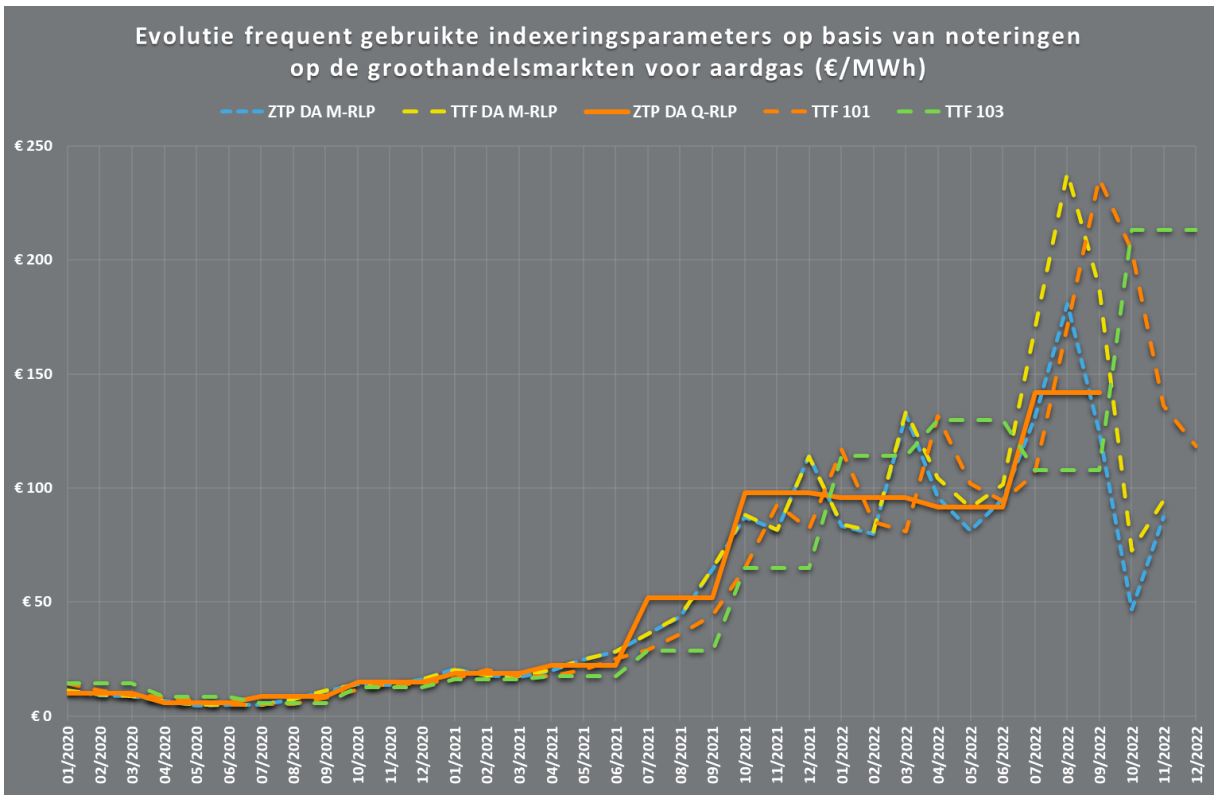

Bron : analyse CREG

[1] http://www.synergrid.be/index.cfm?PageID=16896#R

4. EVOLUTIE OP DE KLEINHANDELSMARKT EN VAN DE PRIJZEN VAN INDIVIDUELE PRODUCTEN

De CREG analyseert maandelijks de prijzen van de individuele producten. Zowel voor producten met een vaste prijs als voor variabele producten is er een link met de evoluties op de groothandelsmarkten.

Specifiek voor producten met variabele prijzen stellen we vast dat alle producten gebruik maken van indexeringsparameters gebaseerd op noteringen op de groothandelsbeurzen voor elektriciteit of aardgas. Bij de individuele producten van een toenemend aantal leveranciers merken we sinds enige tijd dat andere elementen (abonnement, coëfficiënt, markup) dan de loutere indexeringen van de prijsformules maandelijks aangepast worden zodat de evoluties op de groothandelsmarkten minder zichtbaar zijn in de evoluties van de prijzen voor de eindconsument. Bijgevolg zal de consument hier bij de keuze van een energieproduct meer rekening moeten mee houden.

4.1. Evolutie van het abonnement, de marge op de indexeringsparameter en de markup sinds begin 2021

De indexeringsformule voor de energiecomponent bij variabele producten ziet er als volgt uit:

A + (**Indice** x B + C) x kWh

- **het abonnement**, dat onder andere de kosten voor het aanmaken/aanhouden van klanten en de achterliggende administratie moet dekken
- **de indexeringsparameter**[2]
- **de marge op de indexeringsparameter**, de coëfficiënt waarmee de indexeringsparameter vermenigvuldigd wordt
- **de markup**, ook wel de marge van de leverancier genoemd die bij het verbruik gerelateerde gedeelte wordt opgeteld.

4.1.1. Abonnement

Het abonnement is een jaarlijks forfaitair bedrag dat je als consument voor elektriciteit en aardgas betaalt aan je energieleverancier. Het staat dus los van je verbruik.

Bij producten met vaste prijzen bestaan drie methodes waarop het bedrag wordt aangerekend: *pro rata* van het aantal leveringsdagen, beëindig je na bijvoorbeeld drie maanden je contract zal je een kwart van het abonnement betalen. De CREG is voorstander van deze methode bij dit type van producten. Een tweede methode rekent het abonnement volledig en ondeelbaar aan voor het eerste leveringsjaar en past vanaf het tweede leveringsjaar de eerste methode toe. De laatste methode rekent per begonnen leveringsjaar het abonnement volledig aan.

Wanneer de overeenkomst wordt stopgezet bij producten met variabele prijzen binnen de zes maanden na aanvang van levering kan een vaste vergoeding worden aangerekend voor een periode van maximaal 6 maand. Indien dit gebeurt na meer dan zes maanden na de aanvang van de levering wordt de vaste vergoeding aangerekend pro rato van het aantal leveringsdagen.

[2] De indexeringsparameters en hun evolutie komen op andere plaatsen in voorliggende nota aan bod en worden hier buiten beschouwing gelaten.

De bedragen van de abonnementen bleven in het verleden vrij stabiel, ze schommelden de voorbije jaren gemiddeld tussen de € 35 en € 40 per jaar en per vector. De jongste twee jaren zien we zowel voor elektriciteit als voor aardgas een gemiddelde stijging met 25 %, wat voor een gezin toch al gauw € 25 excl. btw extra betekent op de jaarfactuur.

Begin 2021 betaalde een gemiddeld gezin voor elektriciteit € 43 abonnement. Eind 2022 bedraagt dit zo'n € 54 per jaar. We moeten er hier wel bij vermelden dat het om een gemiddelde gaat en dat er in praktijk aanzienlijke verschillen bestaan tussen de energieleveranciers en de aangeboden producten, begin 2021 gaande van een product met € 0 abonnement tot een product met € 203 abonnement waarbij wel een aantal bijkomende diensten inbegrepen zaten. Het product werd slechts enkele maanden aangeboden, waarna het duurste abonnement toch nog € 98 bedroeg begin 2021. Eind 2022 bedraagt het verschil tussen het duurste abonnement (€ 123) en het goedkoopste (€ 9) € 114.

Begin 2021 betaalde een gemiddeld gezin voor aardgas € 41 abonnement. Eind 2022 bedraagt dit zo'n € 52 per jaar. Ook hier vermelden we dat het om een gemiddelde gaat en dat er in praktijk aanzienlijke verschillen bestaan tussen de energieleveranciers en de aangeboden producten, begin 2021 gaande van een product met € 0 abonnement tot een product met € 203 abonnement (zelfde als bij elektriciteit). Het product verdween slechts enkele maanden later van de markt, waarna het duurste abonnement toch nog € 79 bedroeg begin 2021. Eind 2022 bedraagt het verschil tussen het duurste abonnement (€ 151) en het goedkoopste (€ 9) € 142.

Het abonnement is dus zeker ook een element dat de consument moet vergelijken bij de zoektocht naar een nieuw of voordeliger contract.

4.1.2. Evolutie van het abonnement, de marge op de indexeringsparameter en de markup

Bij een deel van de producten van een toenemend aantal leveranciers merken we sinds enige tijd dat de coëfficiënt bij de indexeringsparameter en de markup maandelijks aangepast worden waardoor de evoluties op de groothandelsmarkten minder tot uiting komen in de evoluties van de prijzen voor de eindconsument. Onderstaande grafieken (bron : analyse CREG) geven voor deze leveranciers en de producten waarbij voormelde wijzigingen gebeuren de evoluties van begin 2021 tot eind 2022 weer voor volgende elementen:

- jaarbedrag in euro voor het abonnement (blauwe staven);
- markup uitgedrukt in €/jaar voor een gemiddeld gezin[3] (gele staven);
- marge op de indexeringsparameter in €/jaar voor een gemiddeld gezin (oranje staven). Aangezien de bedragen ook afhankelijk zijn van de hoogte/evolutie van de indexeringsparameters, vermelden we hier eveneens de gebruikte percentages.

Gezinnen stellen zich soms vragen bij de link tussen de evoluties op de groothandelsbeurzen en de prijs die zij als consument betalen voor hun variabel product. Enerzijds is er, afhankelijk van de indexeringsparameter, een decalage in de tijd tussen het moment dat de noteringen zich voordoen op de groothandelsbeurzen en het moment dat voormelde noteringen verwerkt worden in de indexeringsparameter. Dit kan gaan van enkele weken tot enkele maanden en in een uitzonderlijk geval enkele jaren. Anderzijds betekent bijvoorbeeld een daling van 15% op de groothandelsmarkten niet per definitie een daling van 15 % op de energiecomponent, laat staan op de volledige factuur van een gezin.

Evoluties op de groothandelsmarkten hebben dus alleen een impact op de energiecomponent. Het abonnement, de marge op de indexeringsparameter en niet in het minst de markup, die samen met de indexeringsparameter de energiecomponent uitmaken, hebben een afvlakkend effect op de evolutie van

[3] Elektriciteit: 3.500kWh - enkelvoudige meter - exclusief btw
Aardgas: 17.000kWh - exclusief btw

de indexeringsparameter. Voormelde daling van 15 % zal mogelijks de indexeringsparameter evenredig laten dalen maar, afhankelijk van de hoogte van het abonnement, de coëfficiënt en de markup zal het uiteindelijk effect op de energiecomponent beperkt(er) zijn.

Sinds begin 2021 en zeker in de loop van 2022 zien we bij heel wat producten een (aanzienlijke) stijging van het abonnement (zie 4.1.1), de coëfficiënt en de markup.

De coëfficiënt en de markup zijn beiden marges die de leveranciers toevoegen om een aantal kosten te dekken, maar bevatten ook de winstmarges. Vooral in de loop van 2022 noteren we hier belangrijke stijgingen die variëren van leverancier tot leverancier en zelfs van product tot product bij eenzelfde leverancier.

In de praktijk betekent dit zowel voor elektriciteit als voor aardgas dat door de stijging van de coëfficiënten en de markups bij de betrokken producten de jaarfacturen voor de consument gemiddeld zo'n € 100 à € 150 zijn gestegen. Dit staat volledig los van het zeer hoge prijsniveau op de elektriciteits- en aardgasmarkt sinds 2021. Een aantal producten bij een leverancier springt bijzonder in het oog. Gedurende een aantal maanden was het niveau van de markups zo hoog dat het effect op de jaarfactuur voor een gemiddeld gezin voor elektriciteit tot boven de € 1.000 oploopt, voor aardgas loopt deze stijging op tot € 700.

Om deze evoluties verder te kunnen analyseren, voert de CREG een algemene bevraging bij alle leveranciers waarbij meer detail en toelichting bij de evoluties van voormelde elementen gevraagd wordt. Los van het resultaat van deze bevraging, is de CREG er nu al van overtuigd dat zowel het abonnement, de coëfficiënt als de markup aan belang zullen winnen bij het maken van een keuze voor een of ander product door de consument.

4.1.2.1. Elektriciteit

Figuur 7. BOLT

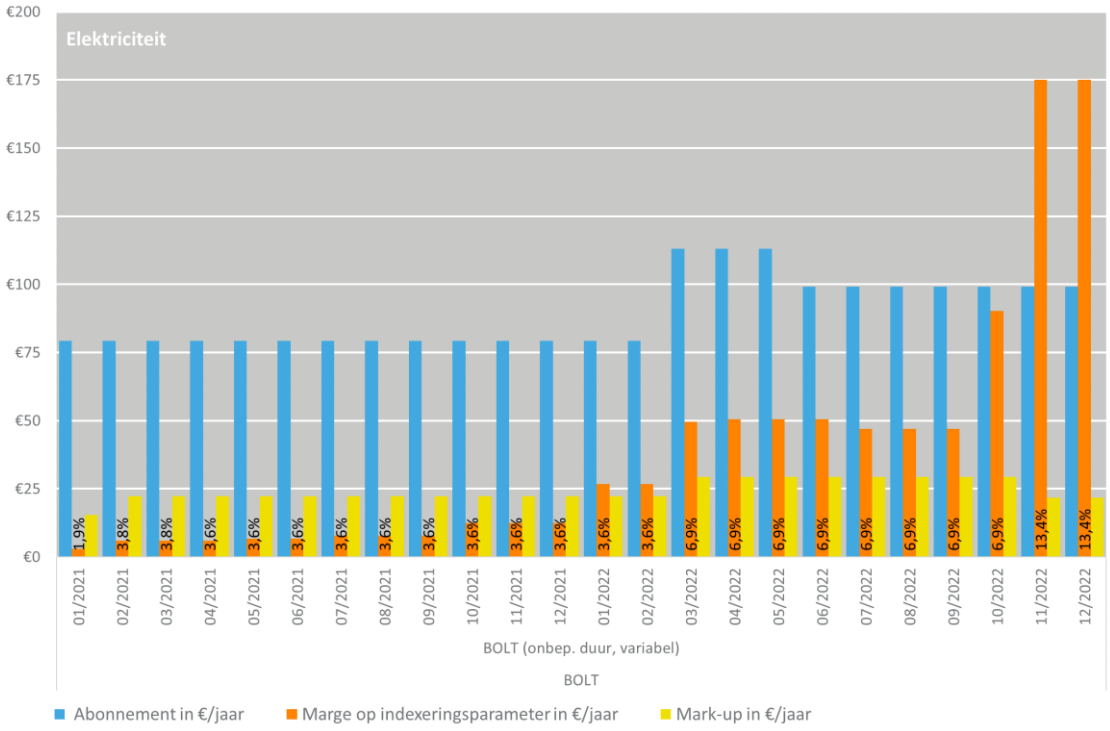

Figuur 8. BOLT

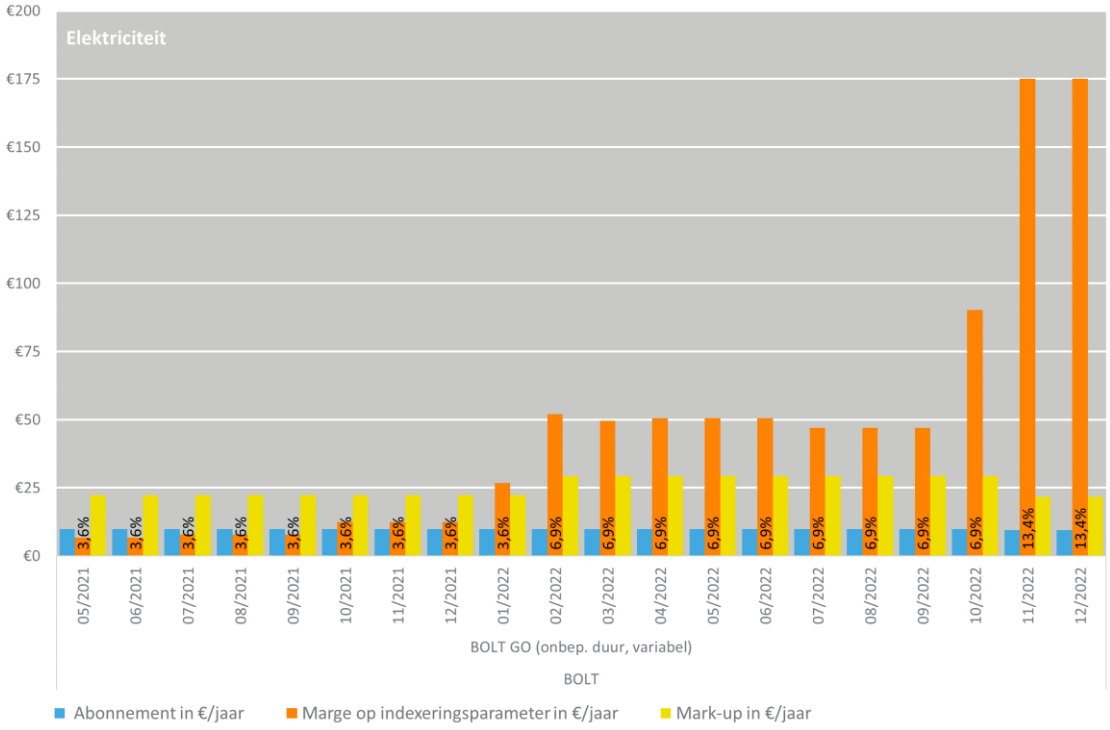

Figuur 9. BOLT

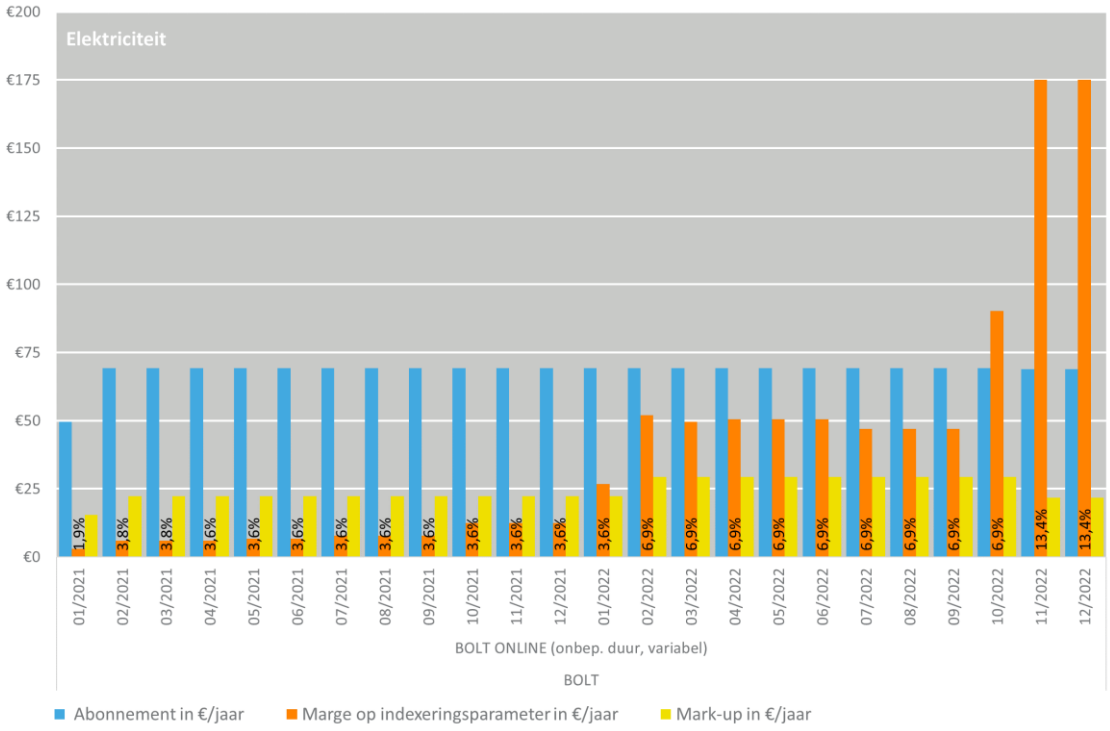

Figuur 10. EBEM

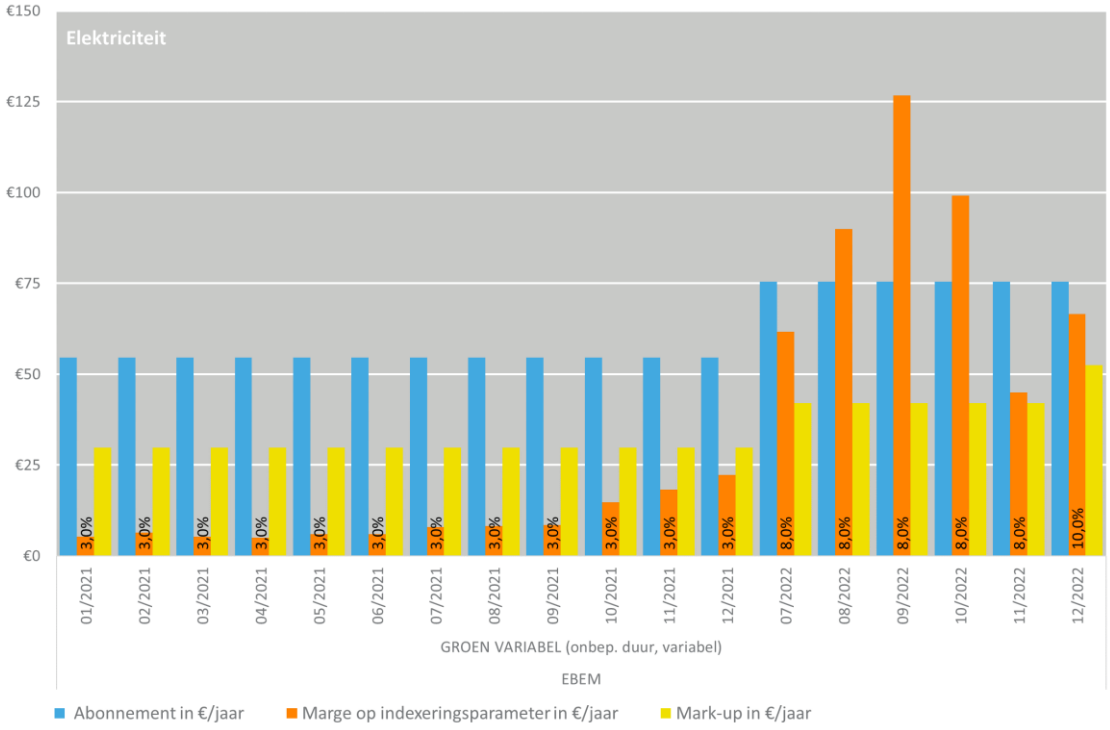

Figuur 11. ENECO

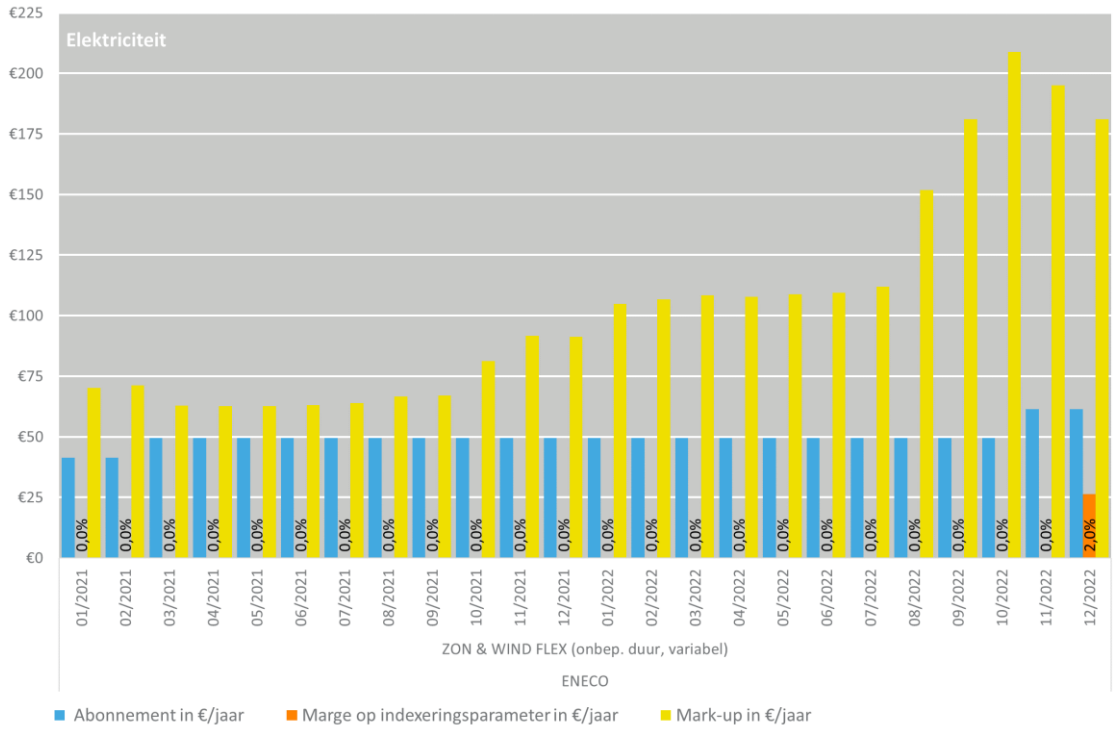

Figuur 12. ENECO

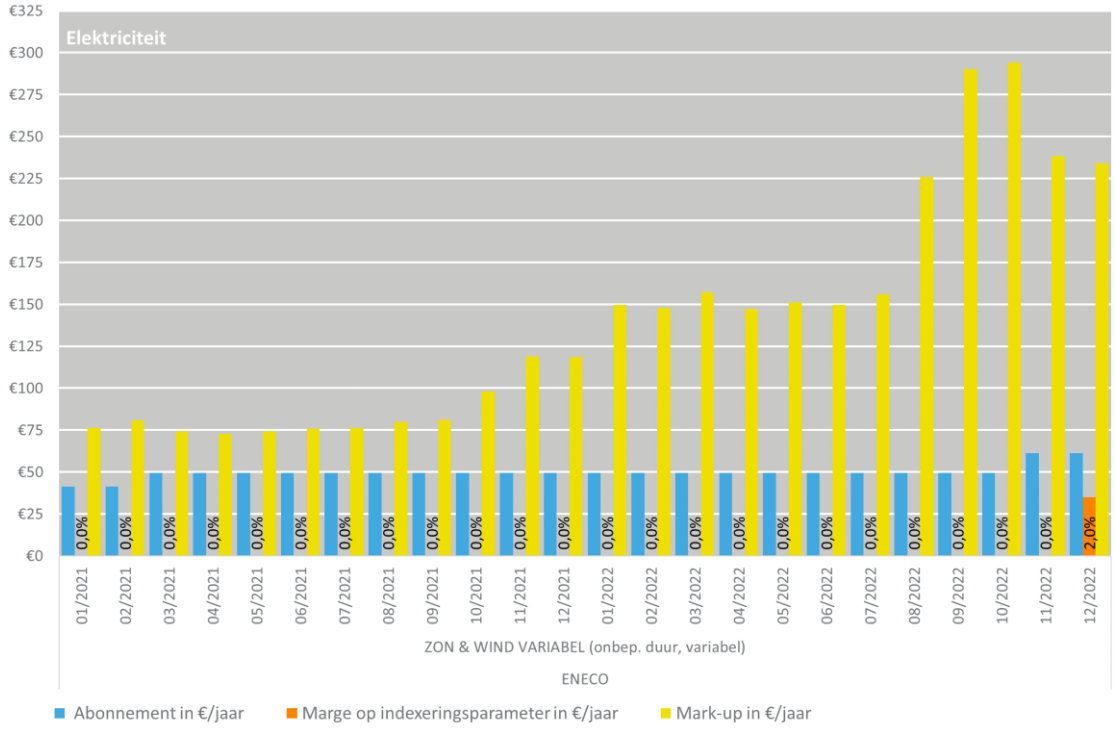

Figuur 13. ENERGIE.BE

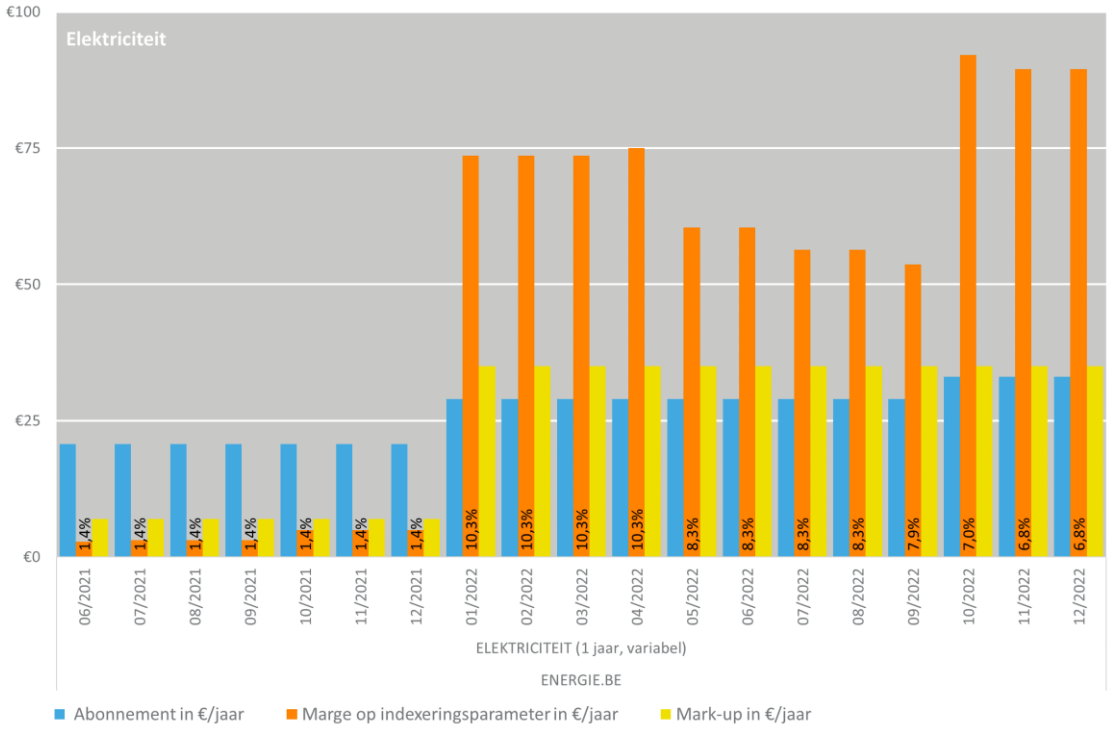

Figuur 14. ENGIE ELECTRABEL

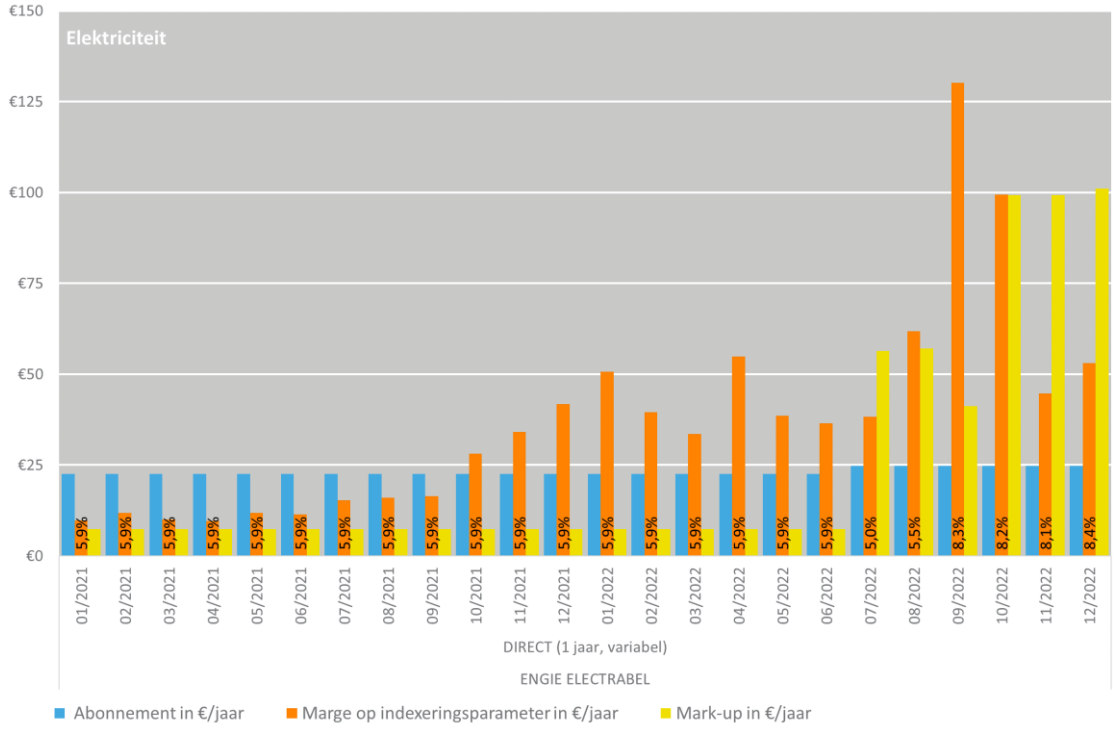

Figuur 15. ENGIE ELECTRABEL

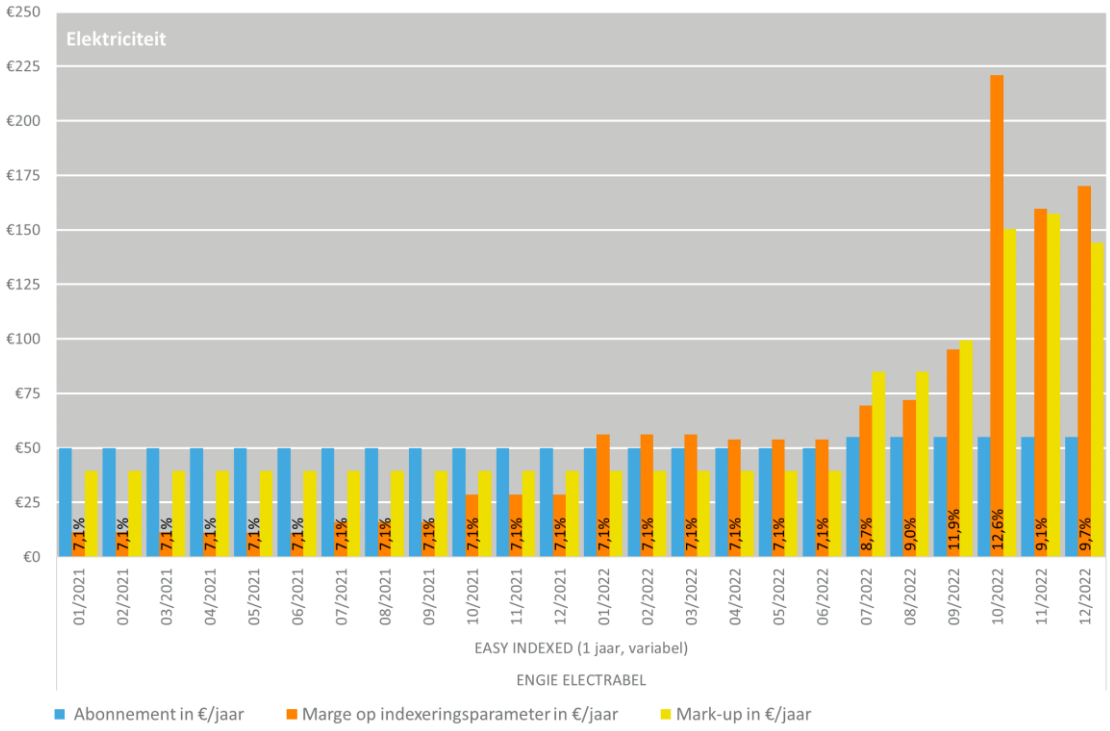

Figuur 16. ENGIE ELECTRABEL

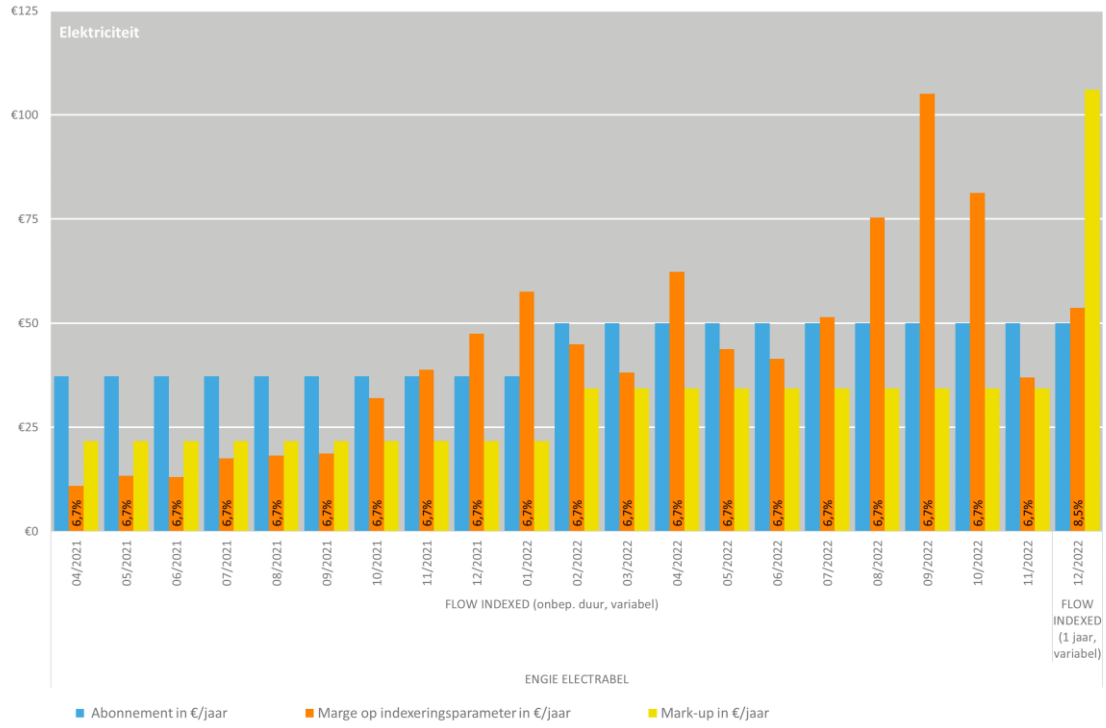

Figuur 17. LUMINUS

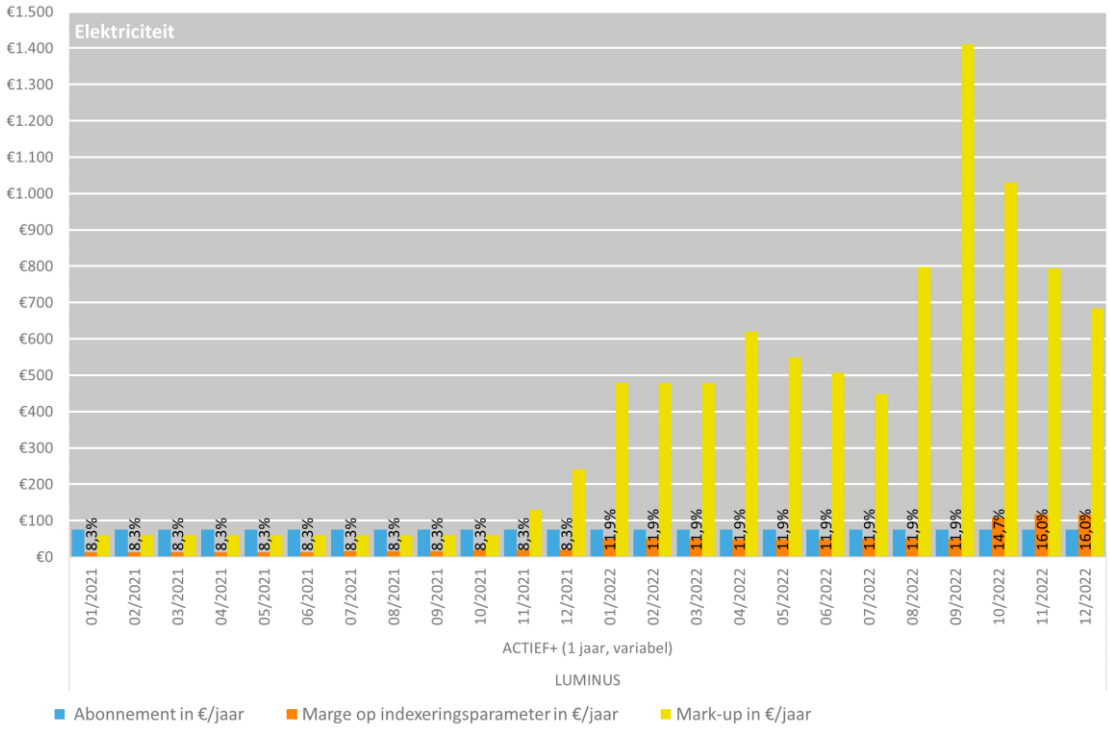

Figuur 18. LUMINUS

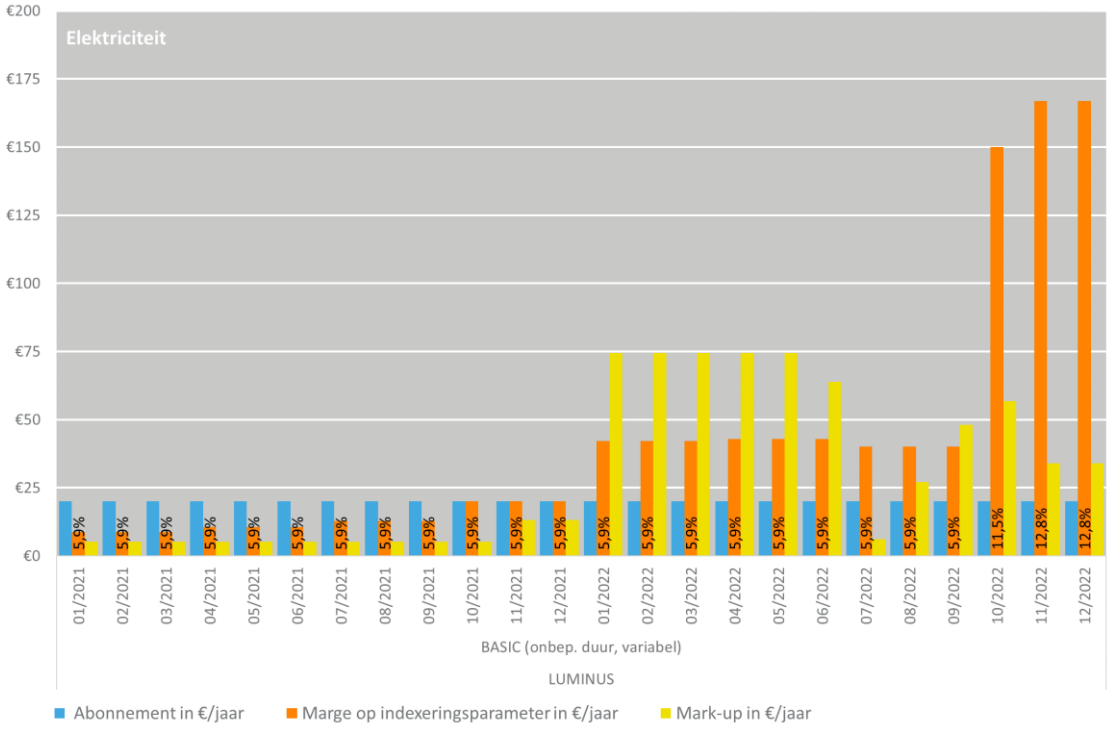

Figuur 19. LUMINUS

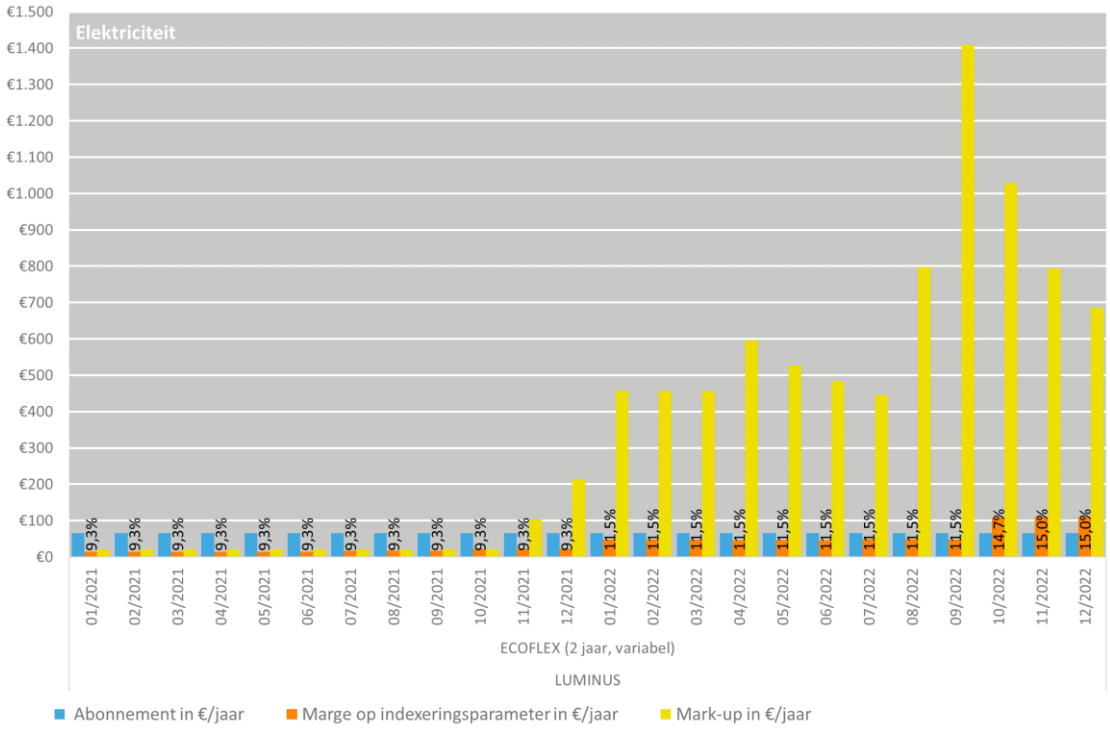

Figuur 20. LUMINUS

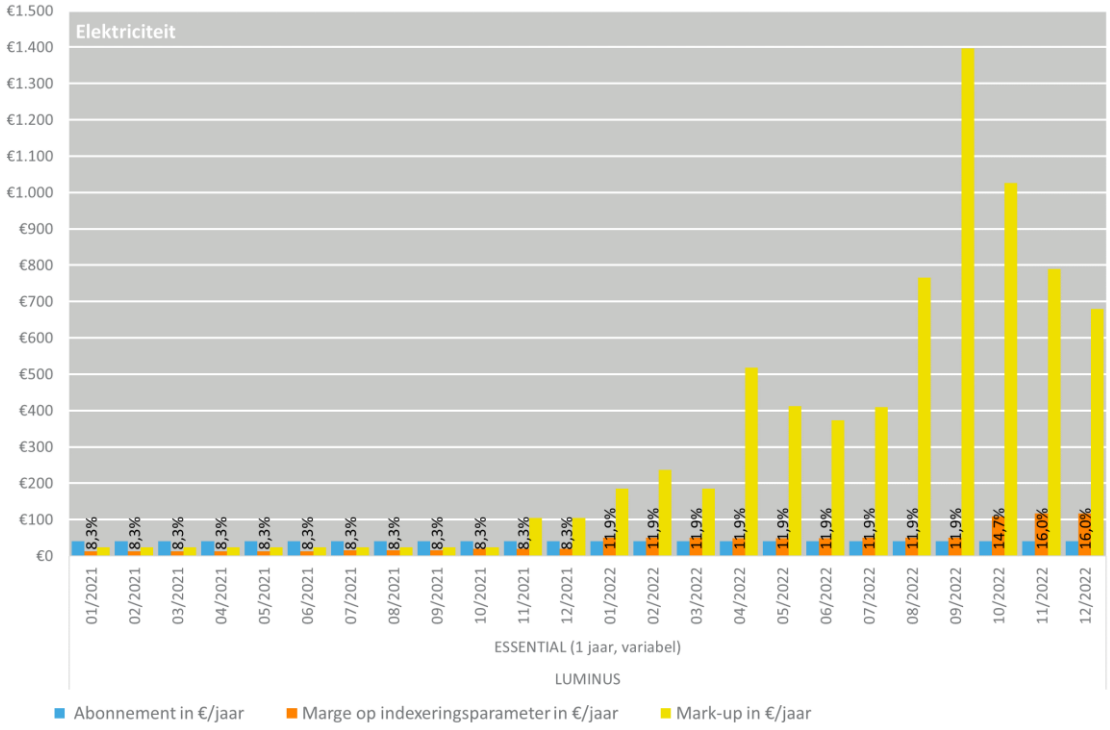

Figuur 21. LUMINUS

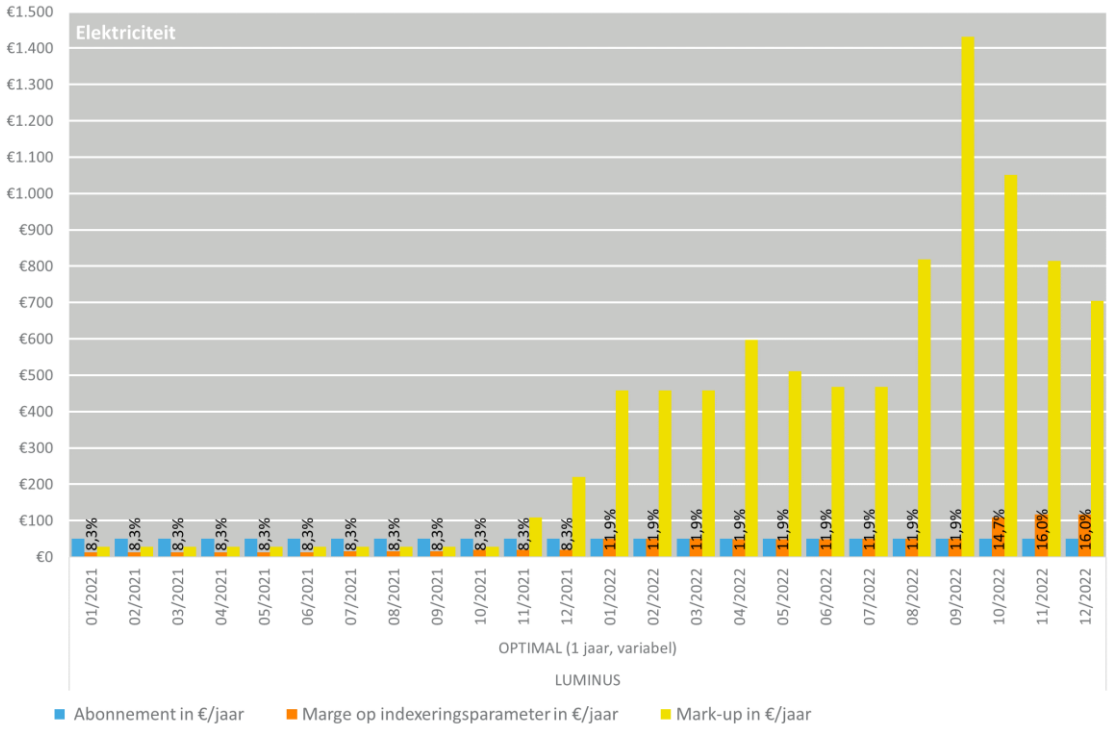

Figuur 22. MEGA

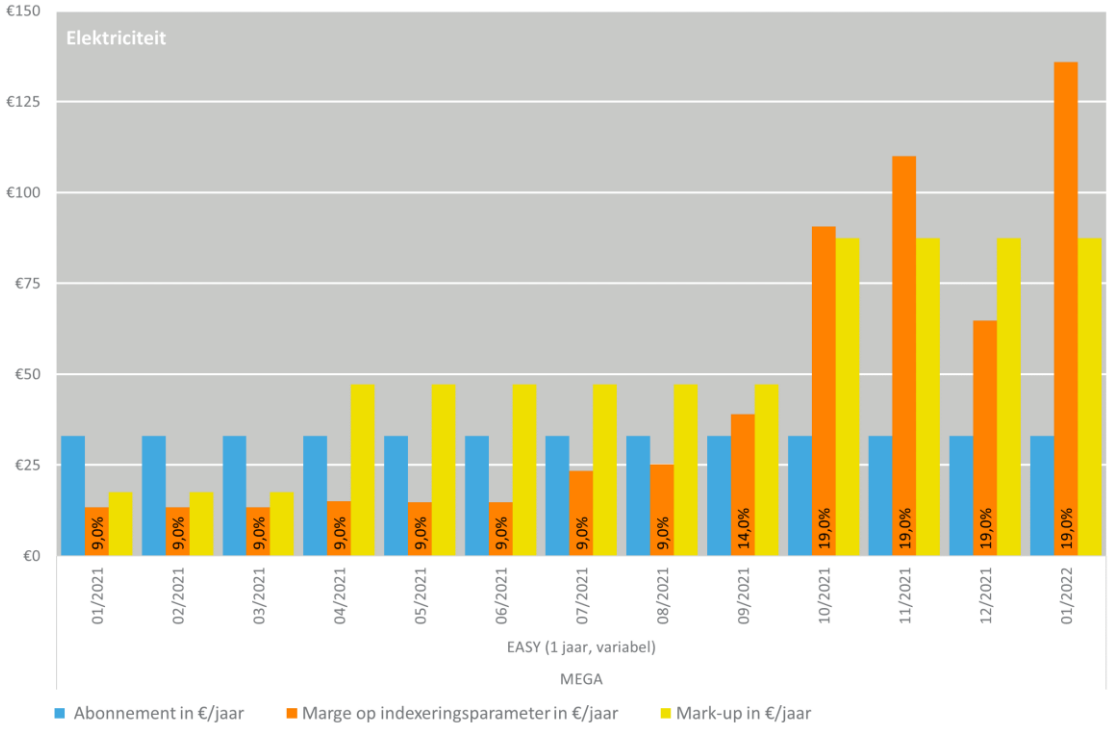

Figuur 23. MEGA

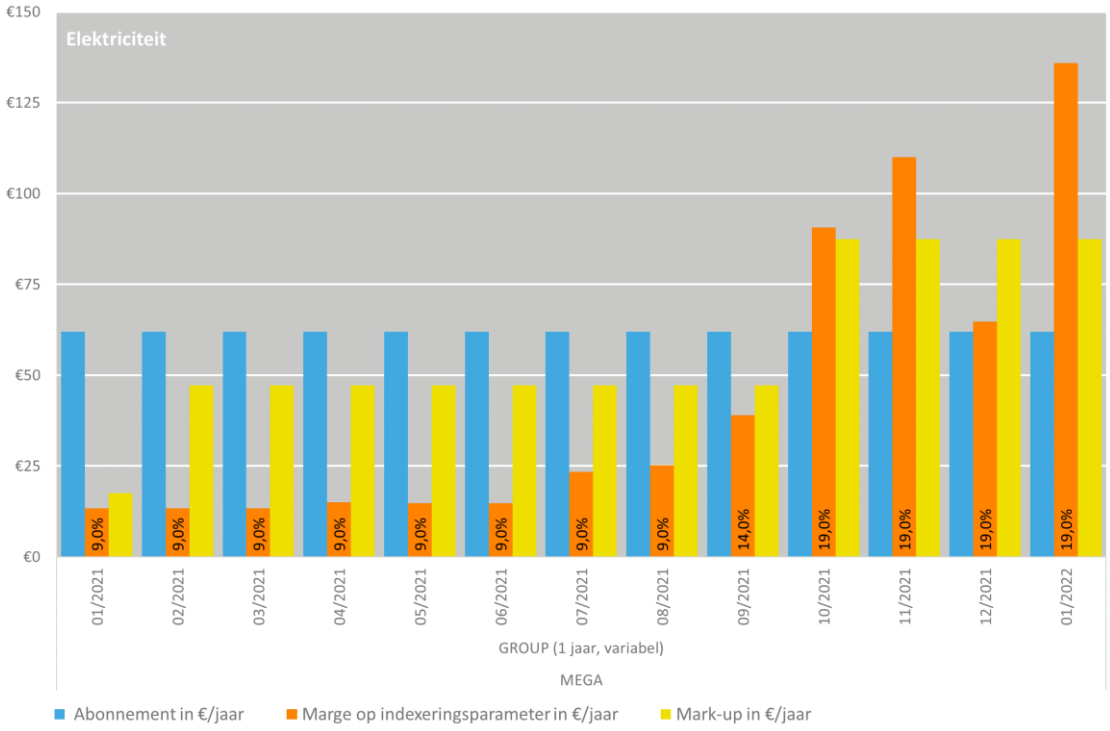

Figuur 24. MEGA

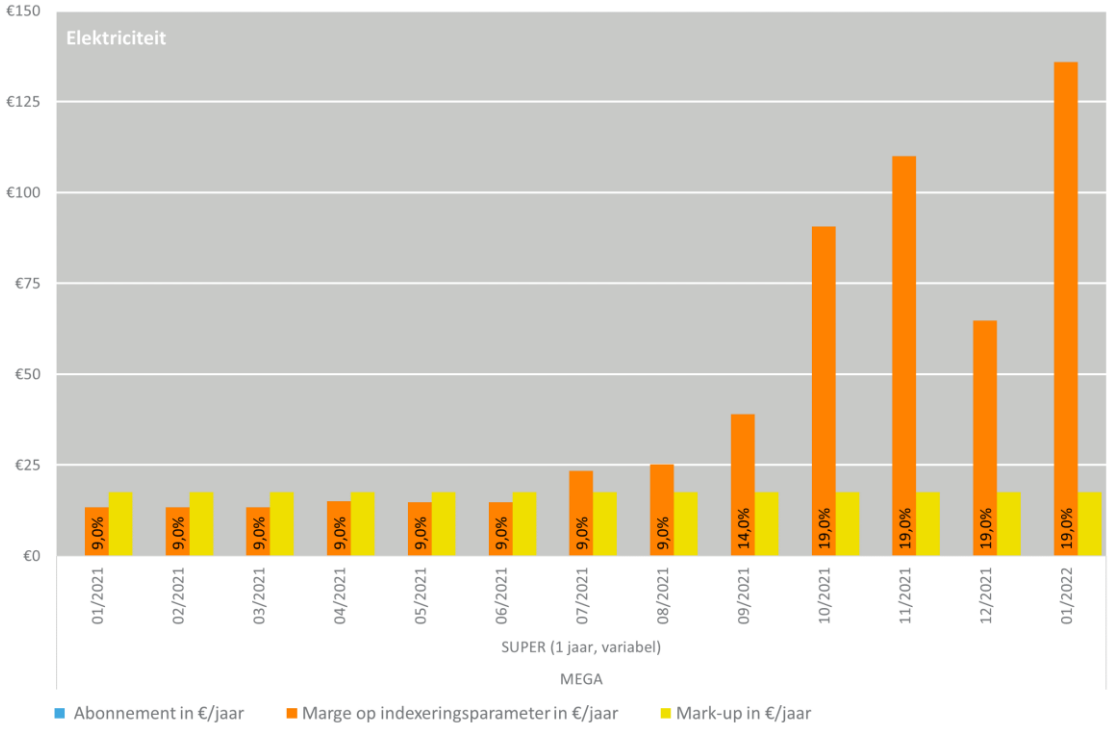

Figuur 25. OCTA+

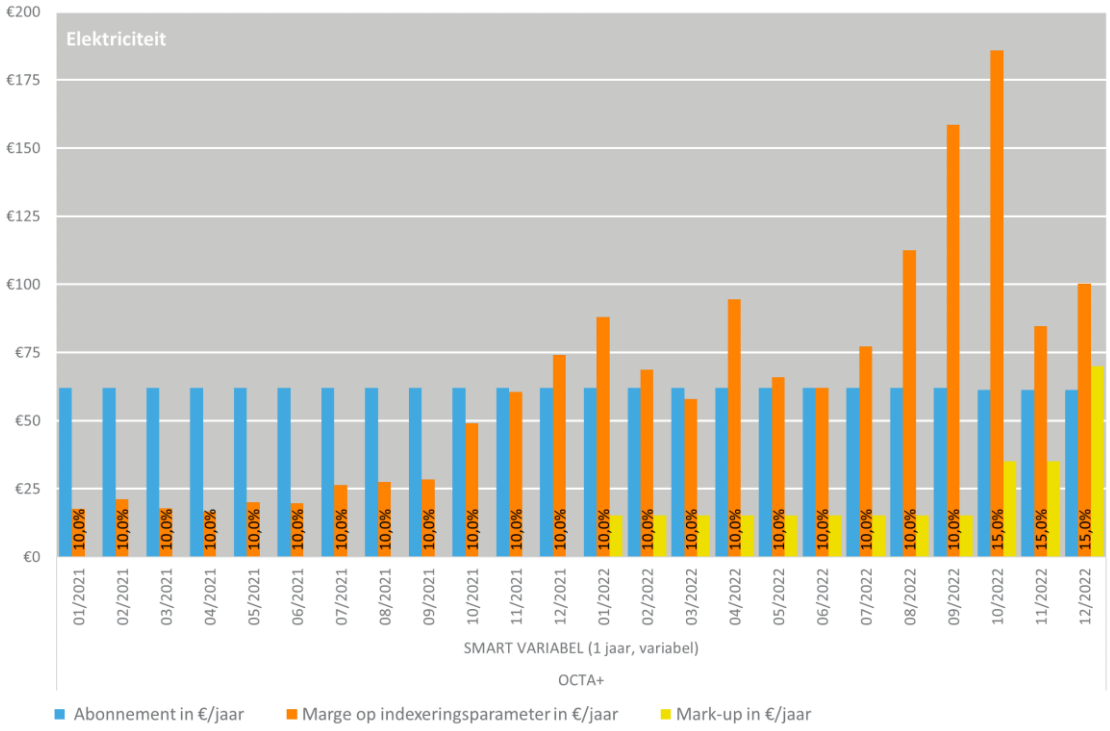

Figuur 26. TOTALENERGIES

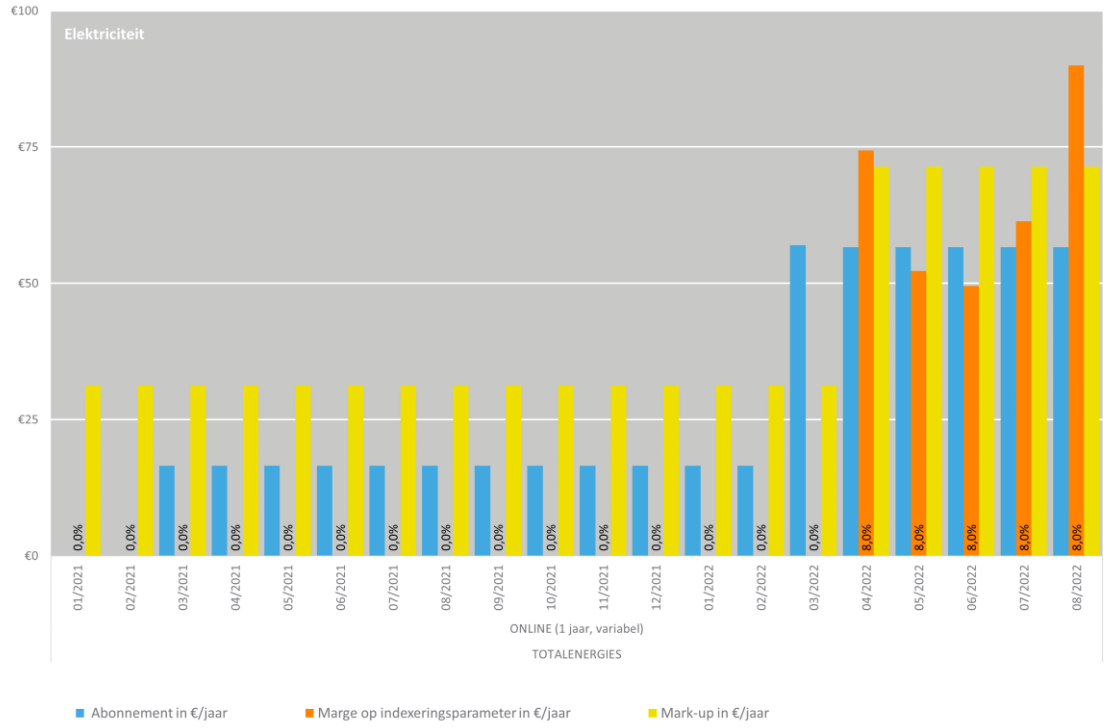

4.1.2.2. <u>Aardgas</u>

Figuur 27. BOLT

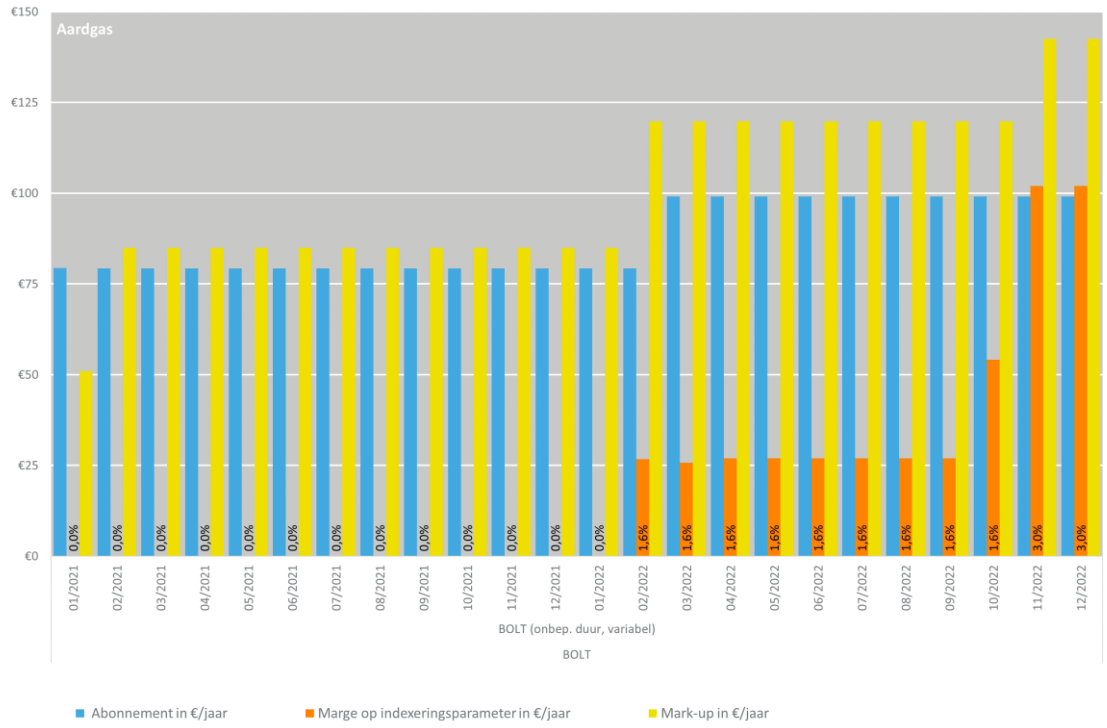

Figuur 28. BOLT

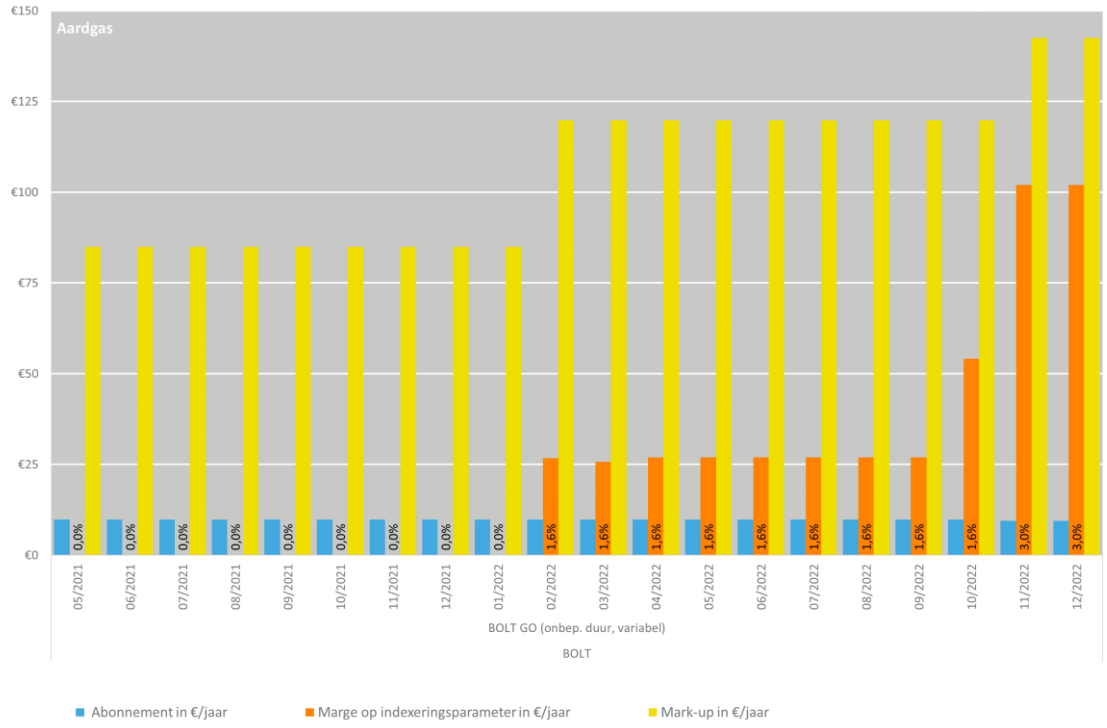

Figuur 29. BOLT

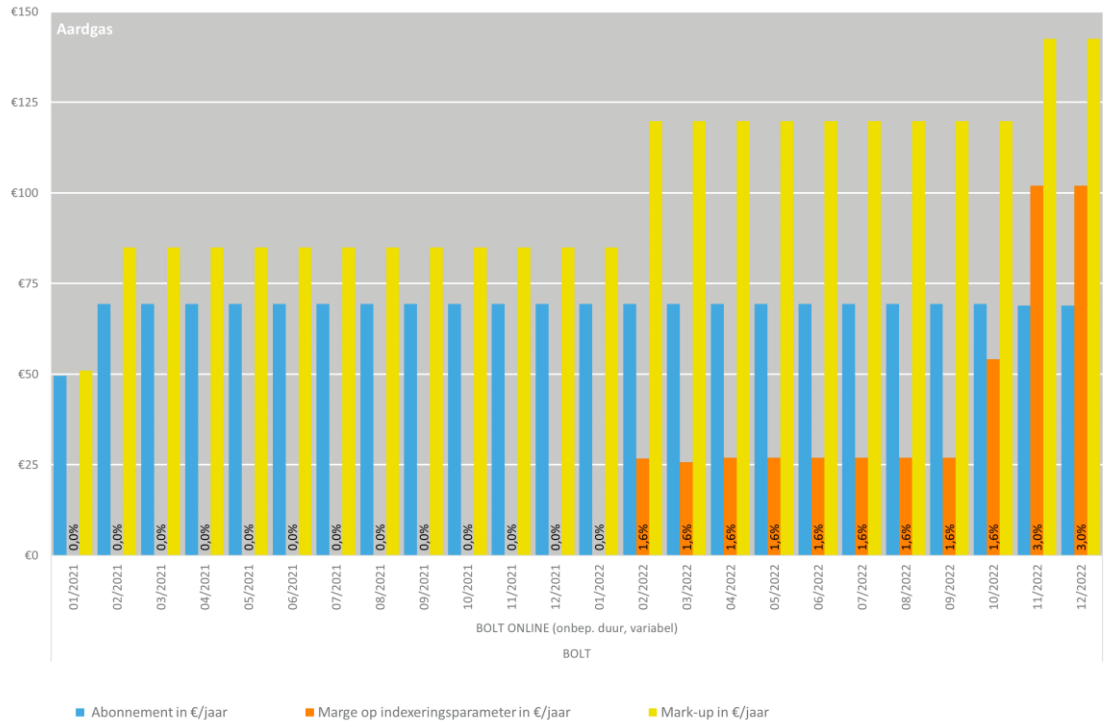

Figuur 30. DATS24

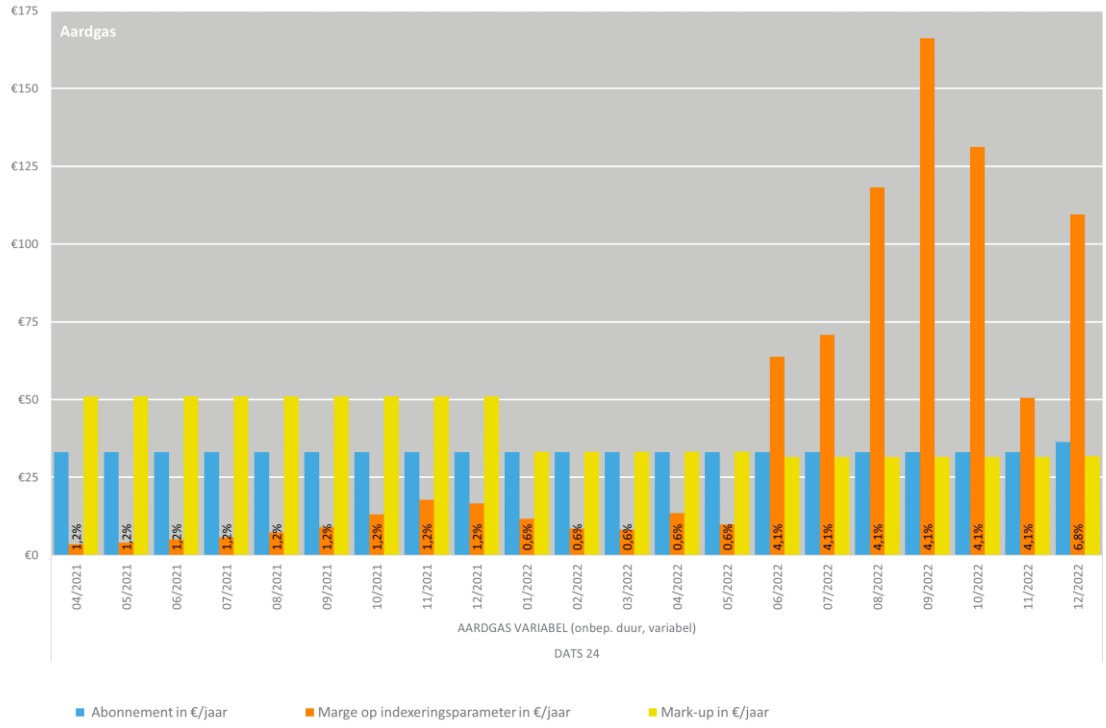

Figuur 31. EBEM

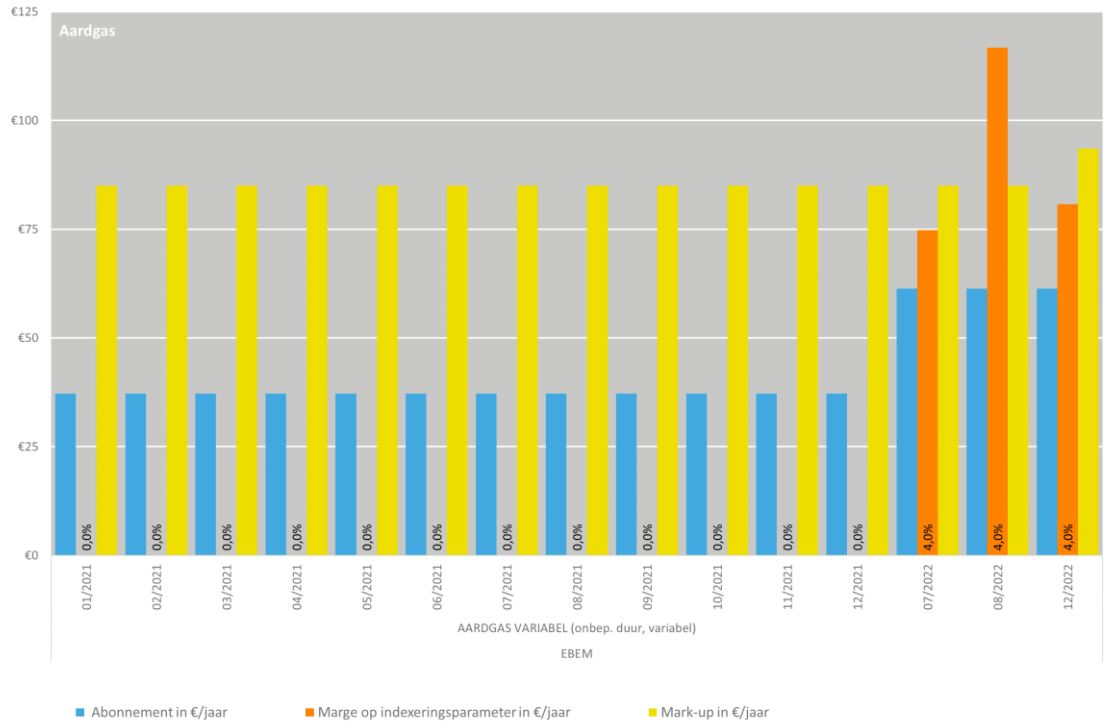

Figuur 32. ENECO

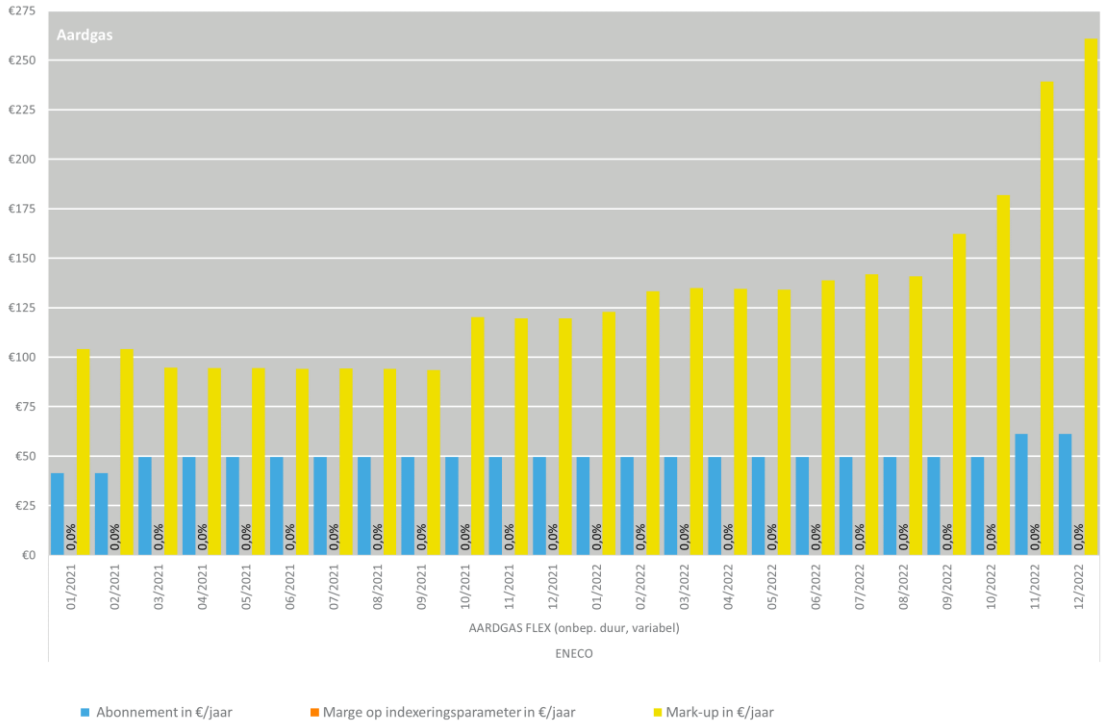

Figuur 33. ENECO

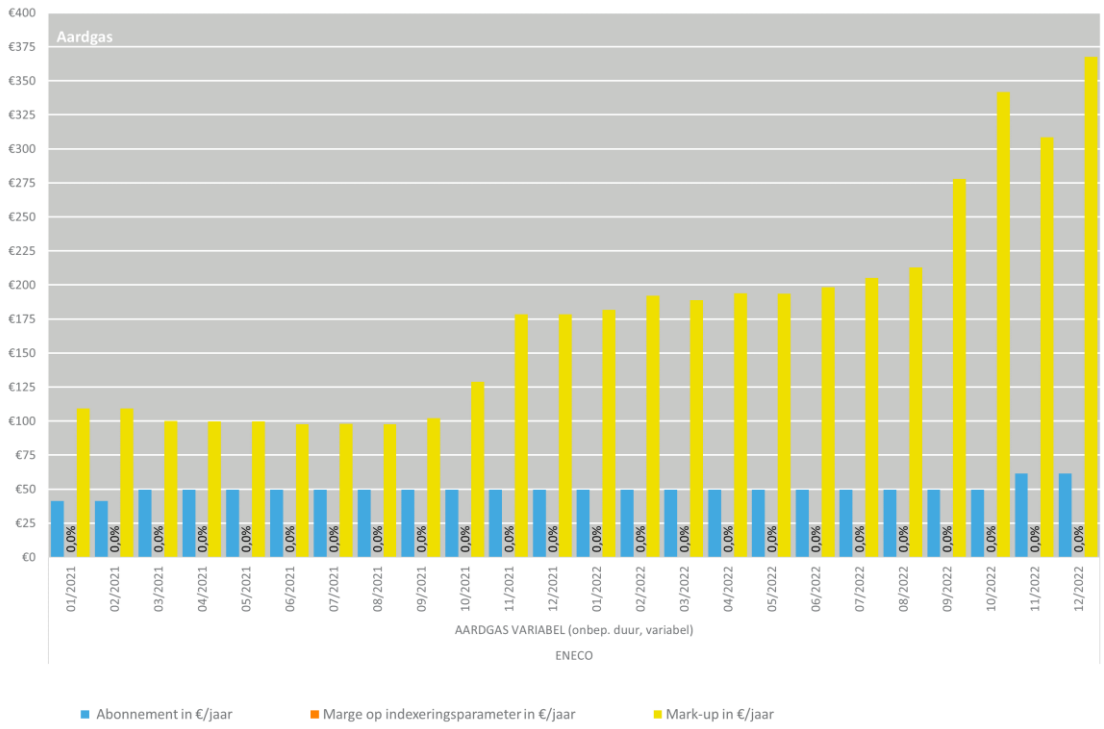

Figuur 34. ENERGIE.BE

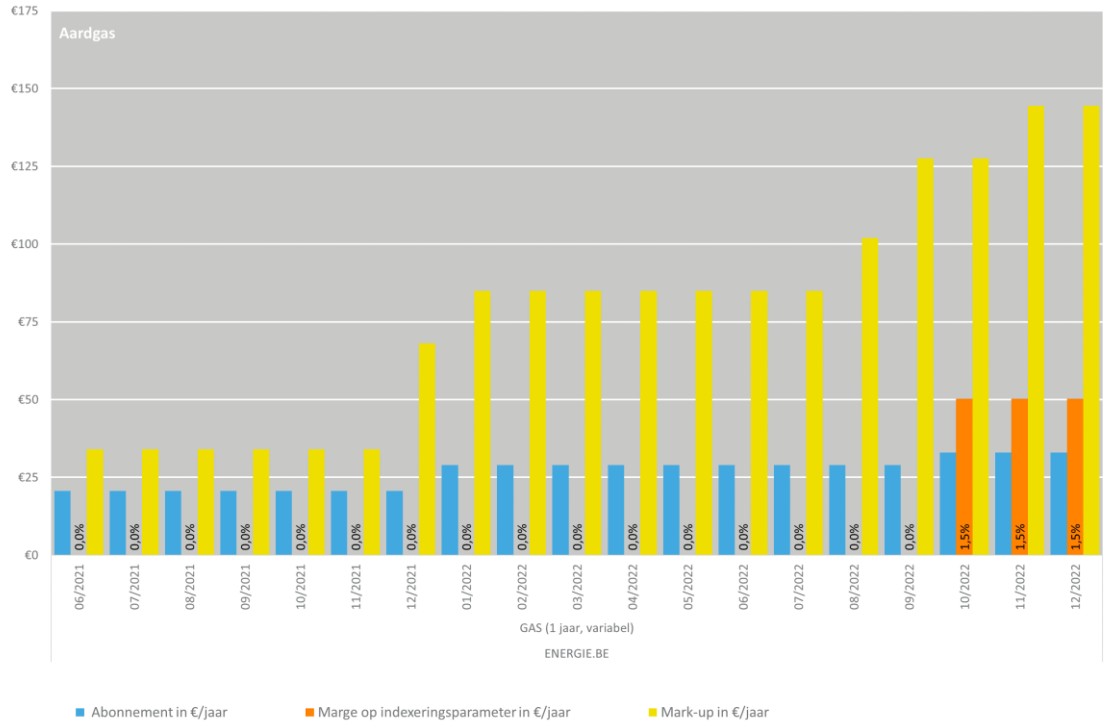

Figuur 35. ENGIE ELECTRABEL

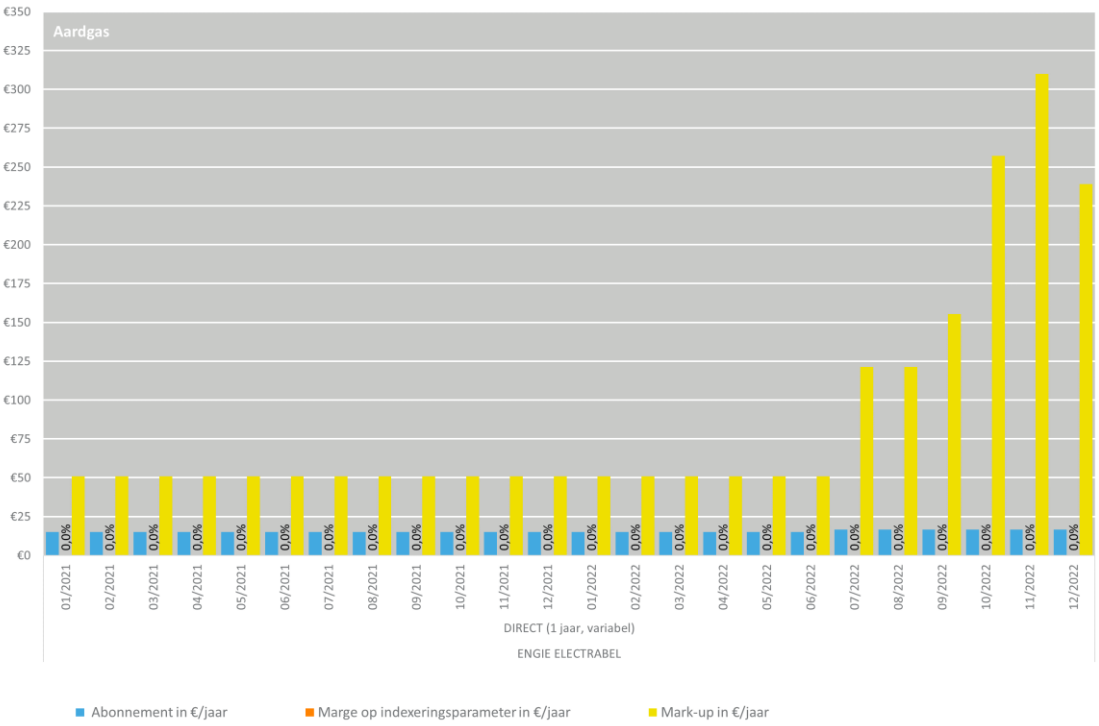

Figuur 36. ENGIE ELECTRABEL

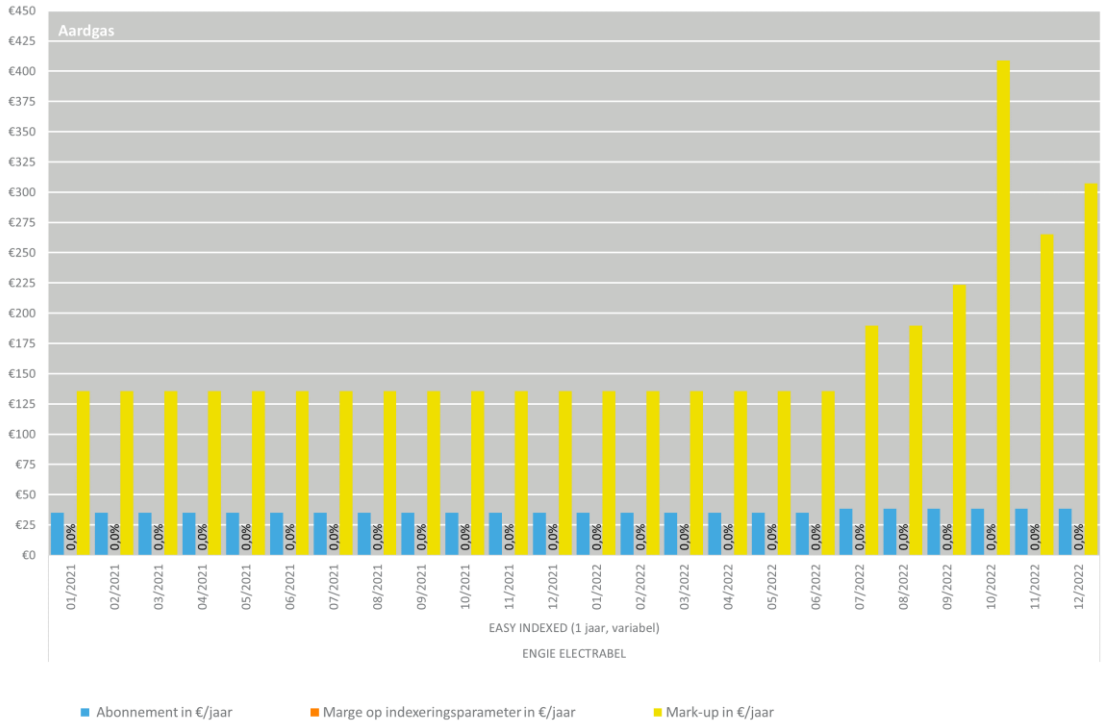

Figuur 37. ENGIE ELECTRABEL

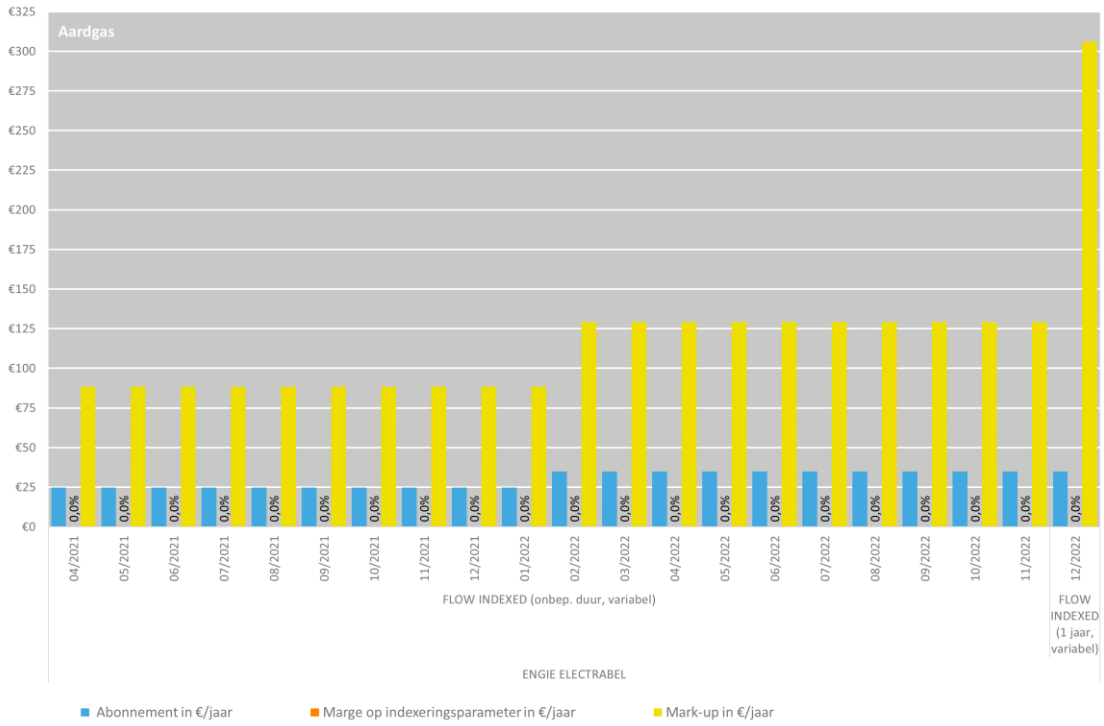

Figuur 38. LUMINUS

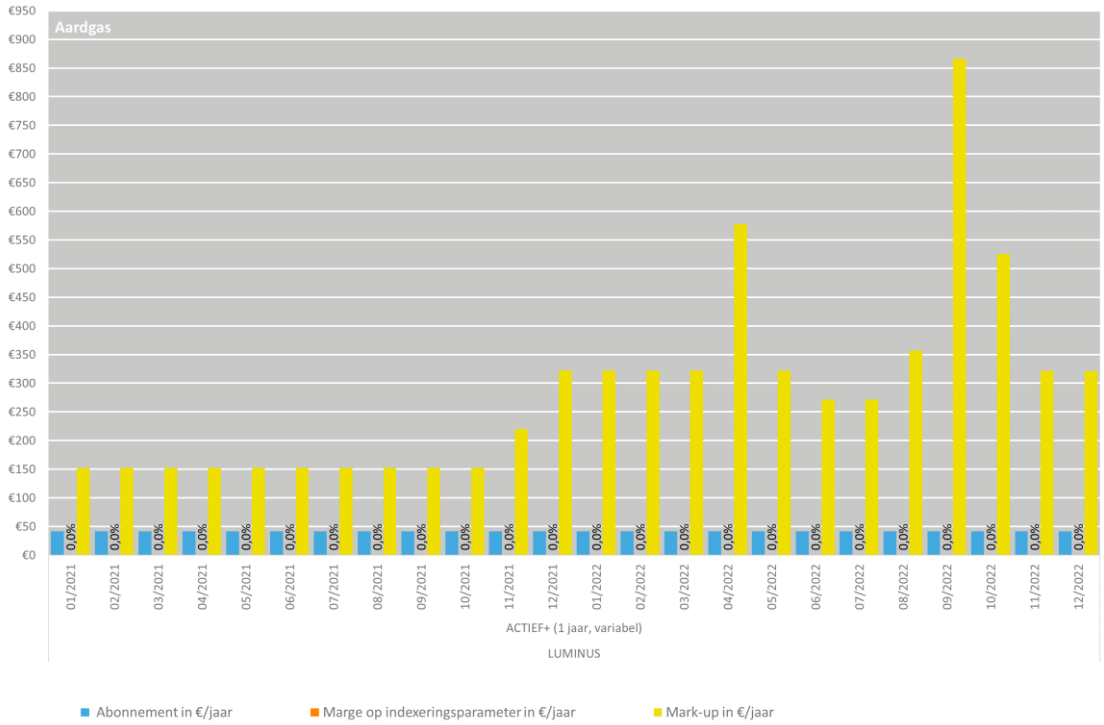

Figuur 39. LUMINUS

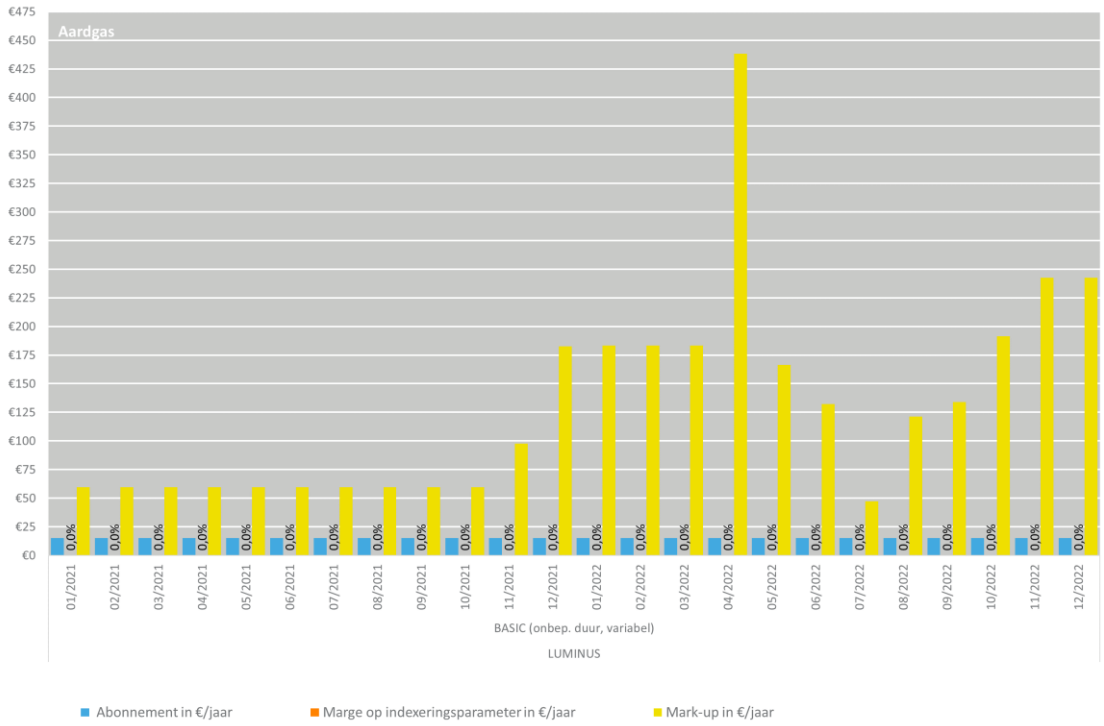

Figuur 40. LUMINUS

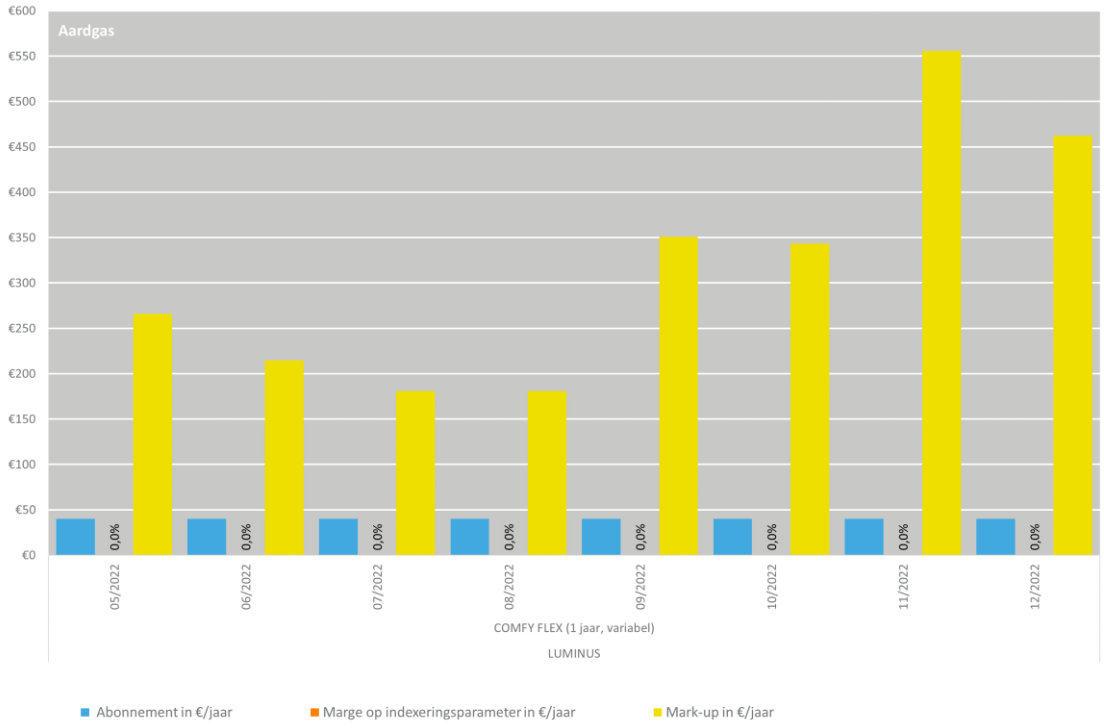

Figuur 41. LUMINUS

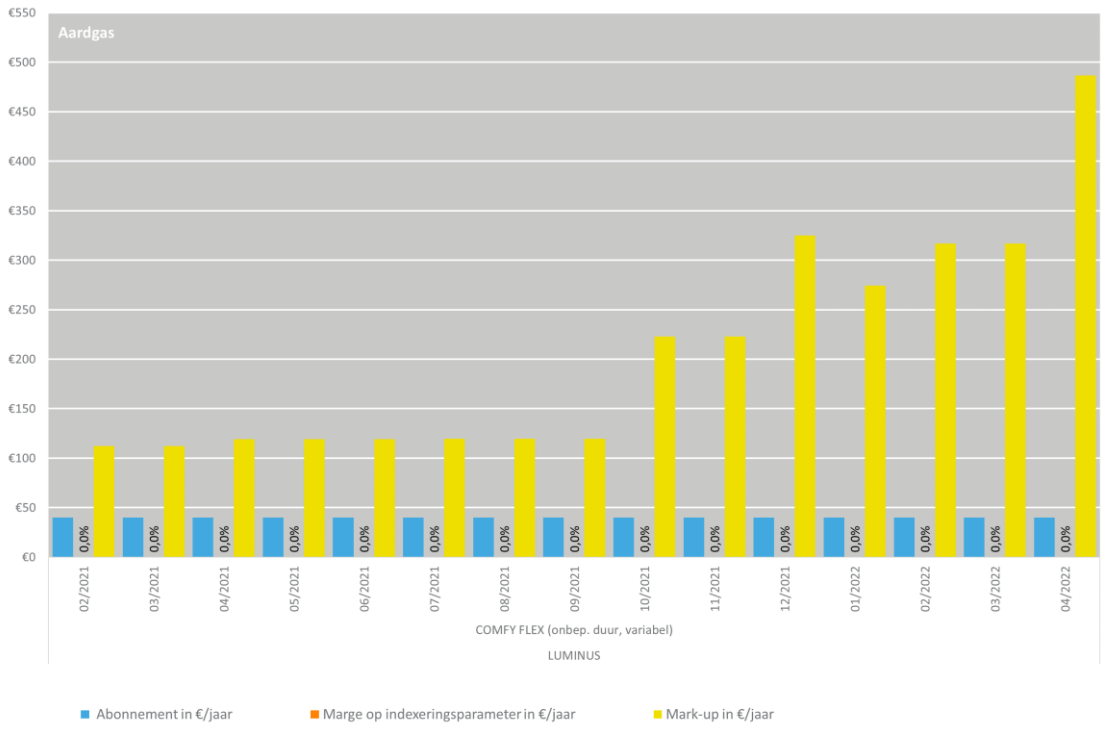

Figuur 42. LUMINUS

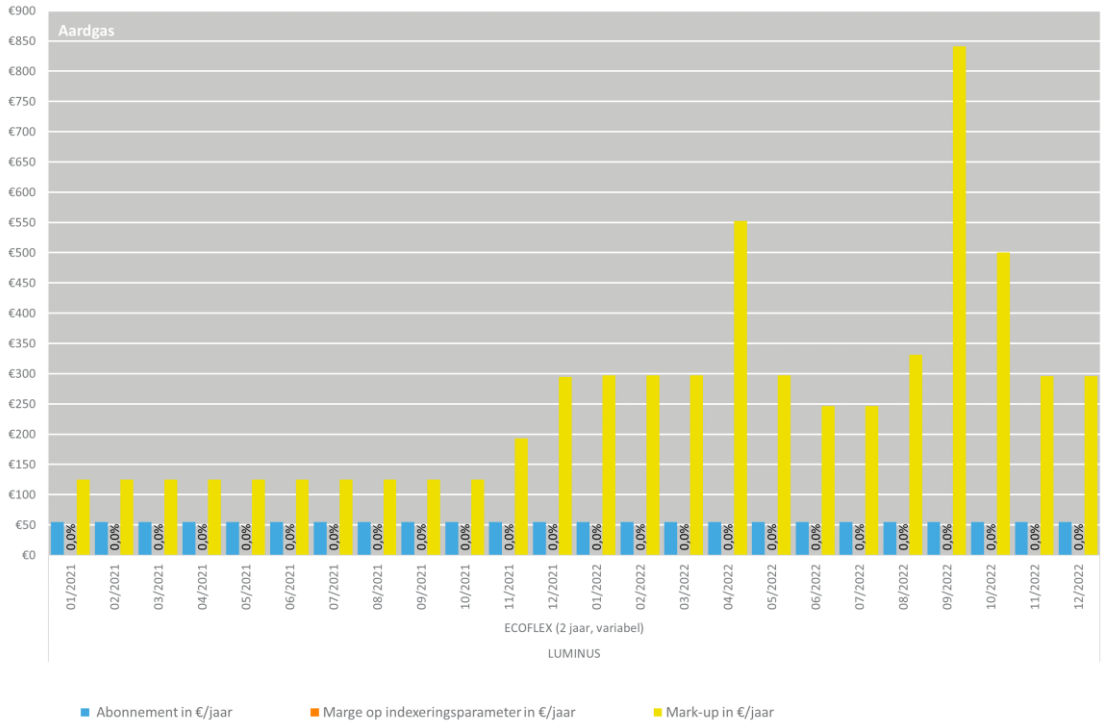

Figuur 43. LUMINUS

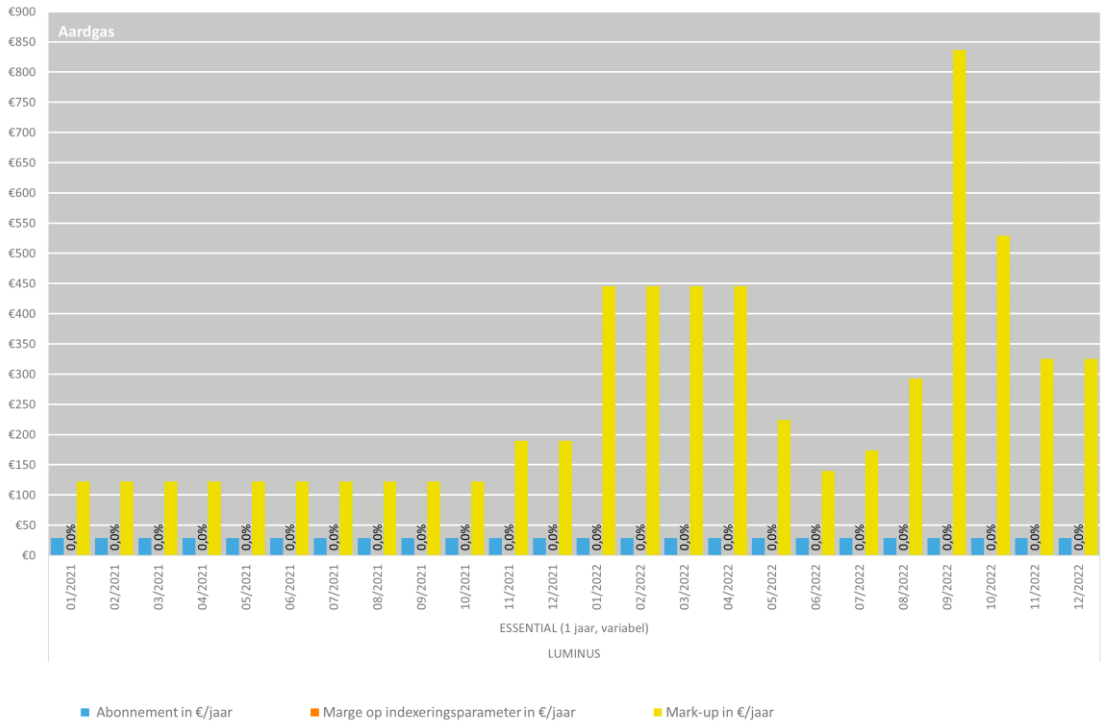

Figuur 44. LUMINUS

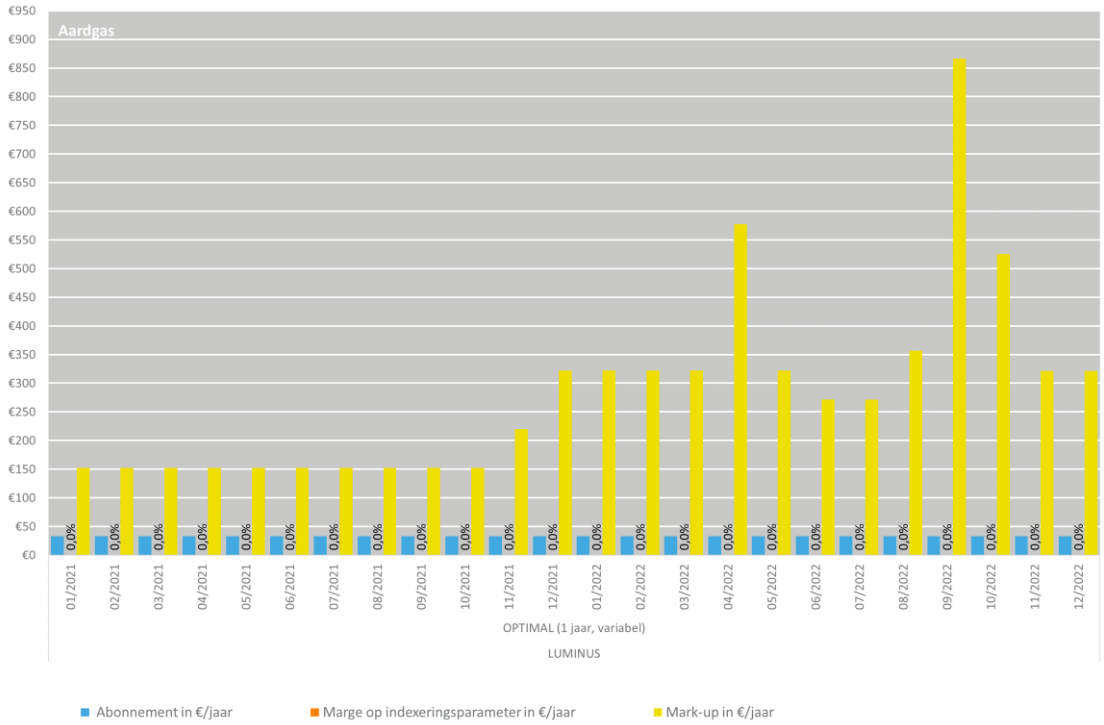

Figuur 45. MEGA

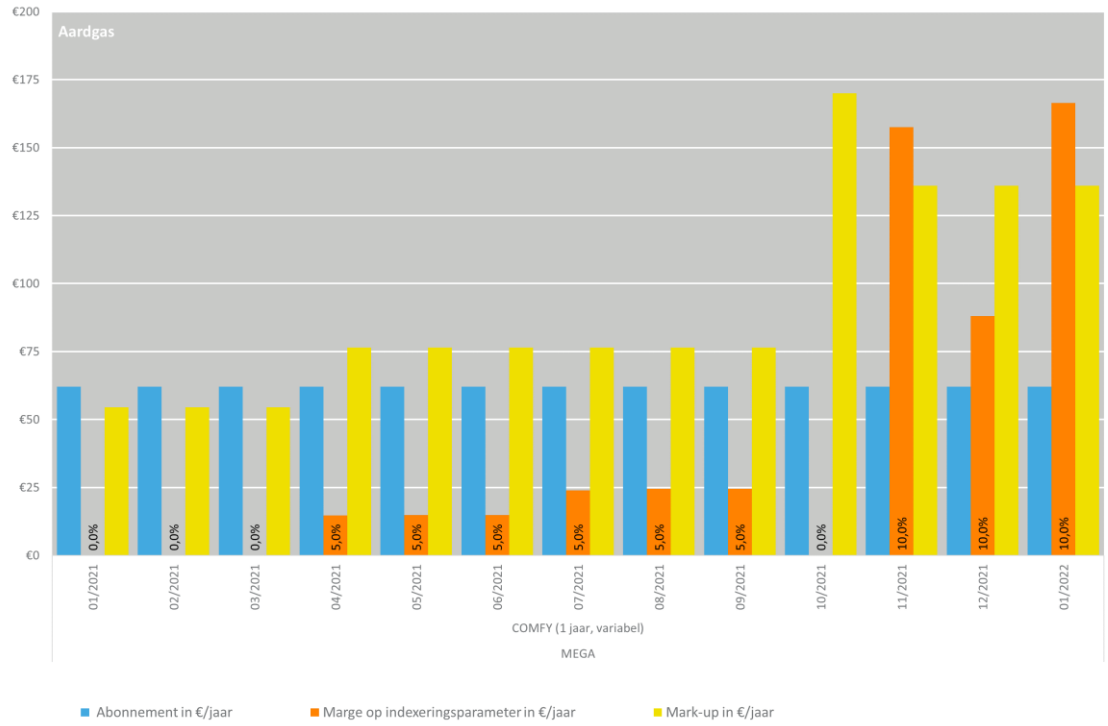

Figuur 46. MEGA

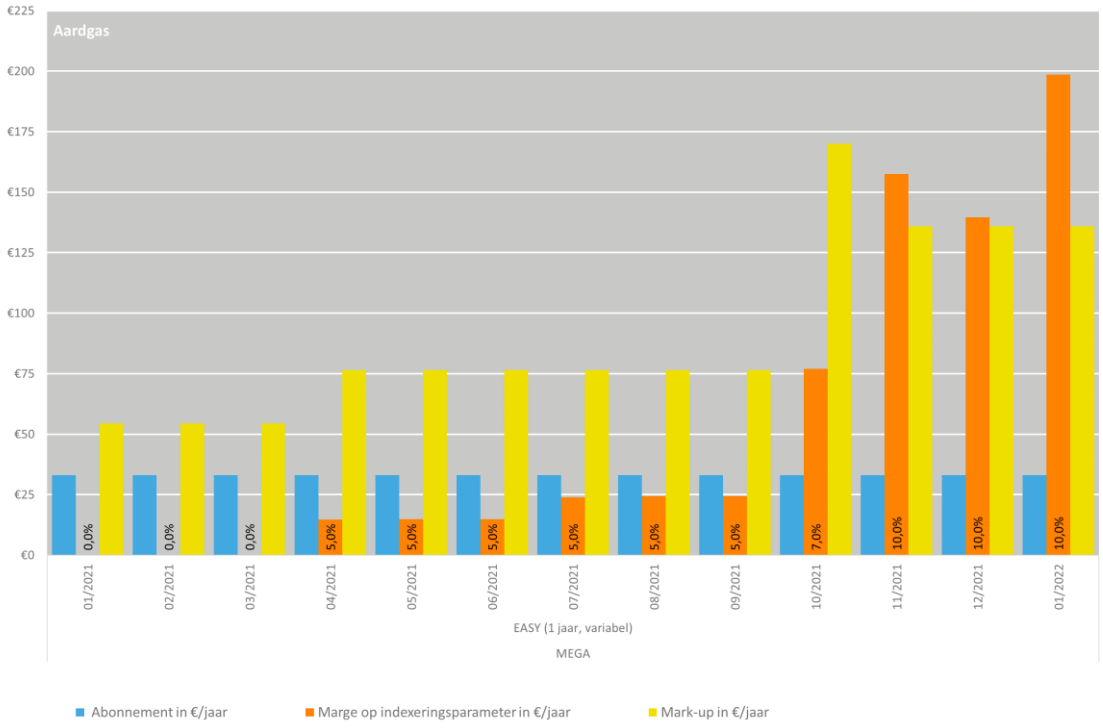

Figuur 47. MEGA

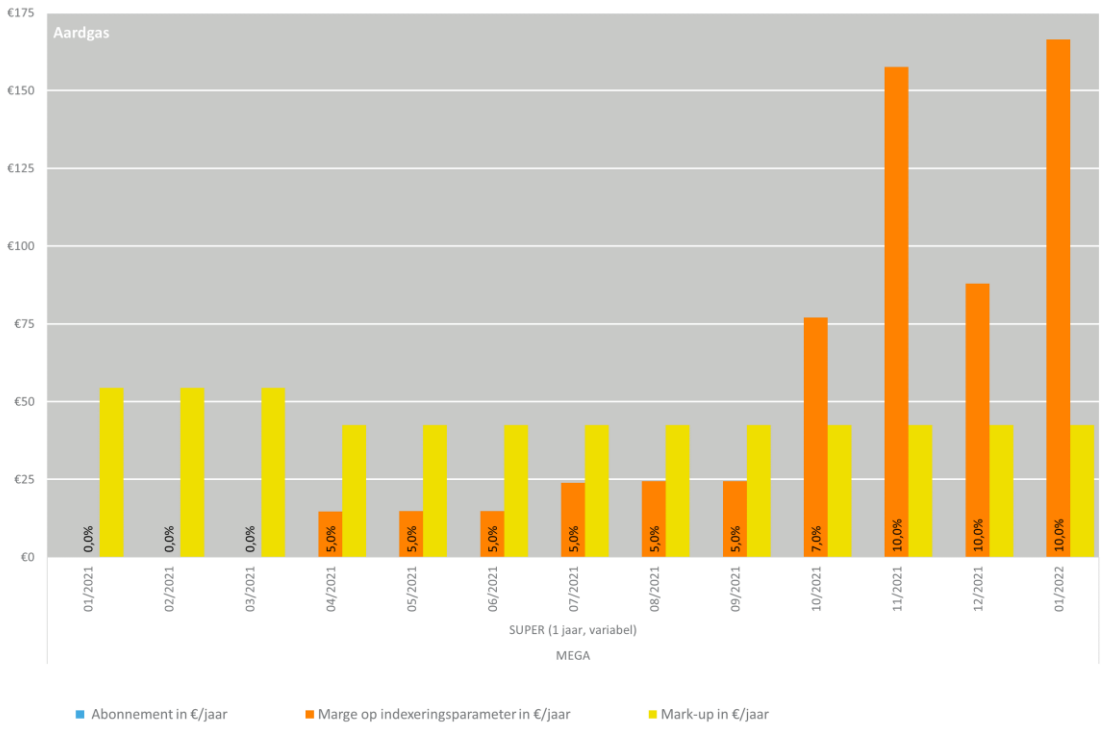

Figuur 48. OCTA+

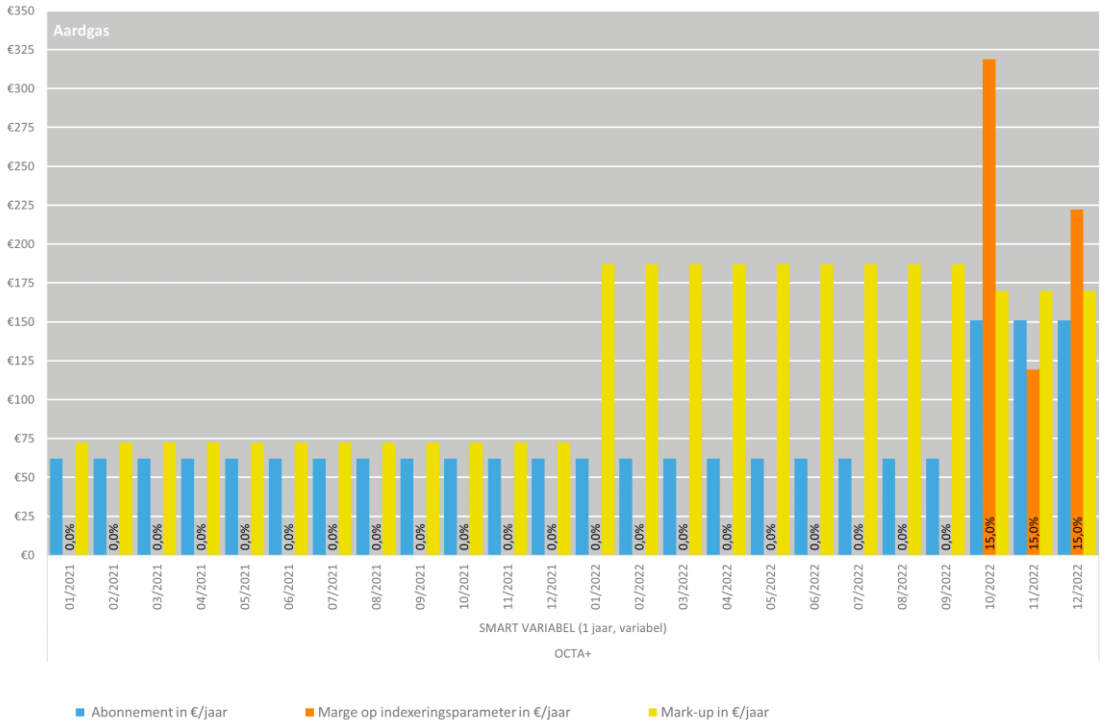

Figuur 49. TOTALENERGIES

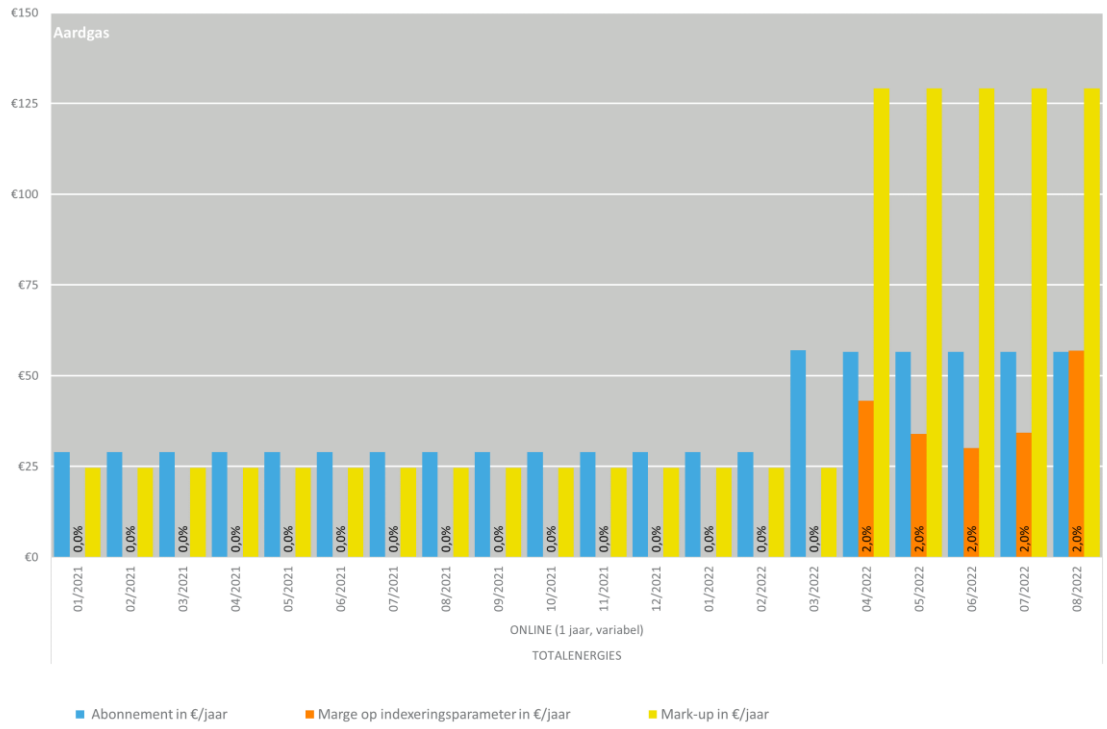

4.2. De CREG stelt voor om voorschotten mee te laten evolueren met het prijsniveau op de groothandelsmarkt

Elektriciteits- en aardgasmeters van consumenten op de Belgische energiemarkt worden tot op vandaag doorgaans jaarlijks opgenomen. Op basis van die gegevens ontvangt de consument een jaarafrekening. Die historische gegevens vormen ook een element bij het vaststellen van de voorschotten voor de volgende periode, waarbij op basis van de nieuwe prijzen een aangepast maandelijks of kwartaalvoorschot voor het volgend jaar wordt bepaald. Voor producten met vaste prijzen is dit relatief eenvoudig. Voor variabele producten, waarbij de prijzen per maand of per kwartaal wijzigen is dit, zeker in tijden van volatiele prijzen die mede bepaald worden door onzekere externe factoren, een stuk complexer en minder voorspelbaar.

Mede door de grote prijsvolatiliteit, zowel op de elektriciteits- als op de aardgasmarkt, bestaat het risico dat bij variabele producten het initiële voorschot reeds na enkele maanden niet meer in lijn ligt met het prijsniveau en de evoluties op de energiemarkten. Vaste voorschotten voor dit type van producten lijken dan ook meer en meer uit den boze.

De CREG is dan ook voorstander om voor variabele producten met voorschotten te werken die periodiek automatisch aanpasbaar zijn, op basis van een aantal criteria. Het voorschot bij aanvang van het contract zou kunnen gebaseerd zijn op het prijsniveau op dat moment. Een redelijke termijn om het voorschot eventueel aan te passen lijkt ons per kwartaal. Aanpasbare voorschotten op maandbasis lijken ons om tal van praktische redenen weinig realistisch en moeilijk haalbaar, denk maar enerzijds aan de administratieve impact voor de leveranciers en anderzijds aan de maandelijks veranderende bedragen voor de consument, die toch enige stabiliteit in de terugkerende maandelijkse uitgaven wenst. CREG zal hierover in overleg treden met de consumentenorganisaties.

Op basis van de evoluties op de groothandelsbeurzen waaraan de individuele Indexeringsparameters gekoppeld zijn, kan per kwartaal nagekeken worden of het niveau van het voorschot aangepast dient te worden. Indien de evoluties op kwartaalbasis op de groothandelsmarkten een bepaald percentage overstijgen (zowel in plus als in min), kan er een automatische indexering van het voorschot gebeuren. Automatisch betekent dat er geen (expliciete) goedkeuring van de consument vereist is voor de aanpassing van het voorschot. Om te vermijden dat de consument voor onaangename verrassingen komt te staan bij zeer belangrijke prijsstijgingen op de groothandelsmarkten, kan eventueel een plafond ingebouwd worden. Wanneer dit plafond bereikt en/of overschreden wordt, is het expliciete akkoord van de consument vóór de aanpassing van het voorschot wel vereist, of heeft deze laatste minstens de mogelijkheid om een realistisch tegenvoorstel te doen dat rekening houdt met zijn of haar financiële draagkracht.

Deze methode kan er toe bijdragen dat de betaalde voorschotten beter rekening houden met de realiteit op de energiemarkten en mogelijks ook onaangename verrassingen bij de eindafrekening vermijden. Dit laatste hangt uiteraard ook af van het verbruik van de consument dat maar zelden zal overeenkomen met het (geschatte/historische) verbruik waarop het voorschot is gebaseerd.

5. CONCLUSIE

Het prijsniveau in december 2022 ligt voor variabele producten op maandbasis lichtjes lager dan in de vorige maand november 2022. Producten op kwartaalbasis wijzigen niet. Het algemene prijsniveau blijft dus zeer hoog met als belangrijkste oorzaak de bijna structurele onzekerheid op de internationale energiemarkten. Voor het becijferde effect op de energieprijzen die de consument betaalt, verwijzen we naar onderstaande percentages. Het prijsniveau van de parameters situeert zich in december 2022 tussen € 180/MWh en € 500/MWh voor elektriciteit en tussen € 87/MWh en € 213/MWh voor aardgas. Deze evoluties kunnen we doorgaans ook vaststellen bij de variabele elektriciteits- en aardgasproducten op de kleinhandelsmarkt. Bij de individuele producten van een toenemend aantal leveranciers merken we sinds enige tijd dat andere elementen dan de loutere indexeringen van de prijsformules maandelijks aangepast worden zodat de evoluties op de groothandelsmarkten minder zichtbaar zijn in de evoluties van de prijzen voor de eindconsument. Bijgevolg zal de consument hier bij de keuze van een energieproduct meer rekening moeten mee houden.

Het vaste aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens is volledig stil gevallen. Maand na maand zien klanten met een contract met vaste prijzen hun contract zijn einddatum bereiken, dus hoe meer tijd verstrijkt, hoe meer het aandeel van contracten met een vaste prijs afneemt zolang er geen nieuwe contracten met een vaste prijs meer op de markt worden aangeboden.

Het actief aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens ligt op een historisch laag niveau. Eind 2021 en begin 2022 verdween een aantal leveranciers door falingen of overnames. In de loop van 2022 stopten bijkomend een aantal leveranciers met het aanbieden van producten voor nieuwe klanten. Wetende dat sinds oktober 2022 ook het aanbod aan producten met vaste prijzen voor huishoudens volledig is stilgevallen, resulteert dit in een sterk teruggelopen aanbod op de Belgische energiemarkt voor huishoudens.

Bij de individuele producten van een toenemend aantal leveranciers merken we sinds begin 2021 en zeker in de loop van 2022 dat andere elementen (abonnement, coëfficiënt, markup) dan de loutere indexeringen van de prijsformules maandelijks aangepast worden zodat de evoluties op de groothandelsmarkten minder zichtbaar zijn in de evoluties van de prijzen voor de eindconsument. Bijgevolg zal de consument hier bij de keuze van een energieproduct meer rekening moeten mee houden. De bedragen van de abonnementen bleven in het verleden vrij stabiel, ze schommelden de voorbije jaren gemiddeld tussen de € 35 en € 40 per jaar en per vector. De jongste twee jaren zien we zowel voor elektriciteit als voor aardgas een gemiddelde stijging met 25 %, wat voor een gezin toch al gauw € 25 excl. btw extra betekent op de jaarfactuur. Wat de stijging van de coëfficiënt bij de indexeringsparameter en de markup betreft, betekent dit in de praktijk zowel voor elektriciteit als voor aardgas bij de betrokken producten dat de jaarfactuur voor een gemiddeld gezin met zo'n € 100 à € 150 is gestegen. Dit staat volledig los van het zeer hoge prijsniveau op de elektriciteits- en aardgasmarkt sinds 2021. Een aantal producten bij een leverancier springt bijzonder in het oog. Gedurende een aantal maanden is het niveau van de markups zo hoog dat het effect op de jaarfactuur voor een gemiddeld gezin voor elektriciteit tot boven de € 1.000 oploopt, voor aardgas loopt deze stijging op tot € 700. Om deze evoluties verder te kunnen analyseren, voert de CREG een algemene bevraging bij alle leveranciers waarbij meer detail en toelichting bij de evoluties van voormelde elementen gevraagd wordt.

CREG stelt voor om voorschotten mee te laten evolueren met het prijsniveau op de groothandelsmarkt. Voor variabele producten, waarbij de prijzen per maand of per kwartaal wijzigen is de bepaling van een realistisch voorschot, zeker in tijden van volatiele prijzen die mede bepaald worden door onzekere externe factoren, een stuk complexer geworden. Het risico bestaat dat het initiële voorschot reeds na enkele maanden niet meer in lijn ligt met het prijsniveau en de evoluties op de energiemarkten. De CREG is dan ook voorstander om voor variabele producten met voorschotten te werken die periodiek (trimestrieel) automatisch aanpasbaar zijn, op basis van een aantal criteria. Dit kan er toe bijdragen dat

de betaalde voorschotten beter rekening houden met de realiteit op de energiemarkten en mogelijks ook onaangename verrassingen bij de eindafrekening vermijden.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET	Koen LOCQUET
Directeur	Wnd. Voorzitter van het Directiecomité